

1925/26 Imprimat legal.

Anuar universitare.

ACADEMIA DE INALTE STUDII
COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE DIN CLUJ.

45203

DARE DE SEAMĂ

PE ANII 1924/1925 și 1925/1926.

PUBLICATĂ DE RECTORATUL ȘI
SECRETARIATUL ACADEMIEI

CUPRINSUL :

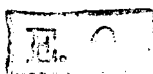
- I. Problema culturii, de I. I. Lapedatu.
- II. Rolul Academiei de Comerț, de A. Ciortea.
- III. Noua legislațiune economică, de I. I. Lapedatu.
- IV. Istoricul anului școl. 1924/1925.
- V. Istoricul anului școl. 1925/1926.
- VI. Corpul profesoral.
- VII. Cursurile și orarul.

CLUJ

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL“

1926.

ACADEMIA DE ÎNALTE STUDII
COMERCIALE ȘI INDUSTRIALE DIN CLUJ.

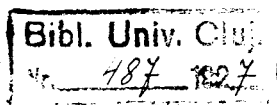
DARE DE SEAMĂ

PE ANII 1924/1925 și 1925/1926.

PUBLICATĂ DE RECTORATUL ȘI
SECRETARIATUL ACADEMIEI.

CUPRINSUL :

- I. Problema culturii, de *I. I. Lapedatu.*
- II. Rolul Academiei de Comerț, de *A. Ciortea.*
- III. Noua legislațiune economică, de *I. I. Lapedatu.*
- IV. Istoricul anului școl. 1924/1925.
- V. Istoricul anului școl. 1925/1926.
- VI. Corpul profesoral.
- VII. Cursurile și orariul.

CLUJ

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE „ARDEALUL“

1 9 2 6.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. Problema culturii.

Cătră generația tineră.

Cuvântare rostită la deschiderea cursurilor anului școl. 1924/1925 de
prof. I. I. Lăpădatu.

Acum doi ani, din acelaș loc și cu acelaș prilej ca cel de astăzi, vorbind despre marile turburări sociale, economice și politice ale zilelor noastre, spuneam, că deși se fac enorme sforțări pentru restabilirea echilibrului moral și de interese materiale ale lumii, totuș, se pare că nicăiri nu se întrezăresc încă semnele serioase și încurajatoare ale unor stări normale. Și cu toate acestea — continuam atunci — ar fi o mare greșală a pierde nădejdea unei reveniri, căci ordinea morală și socială, pe care s'a întemeiat și trebuie să se întemeieze organizația lumii, a eșit totdeauna și din toate sguduirile biruitoare, precum, desigur, biruitoare va eși și de astădată.

I.

Acestea le spuneam acum doi ani. Nu e mult de atunci și observatorul atent și obiectiv va trebui să recunoască, că în acest scurt interval s'au produs fapte, care dovedesc, că lumea evoluează, adevărat, încet, dar totuși evoluează spre o normalizare a așezărilor sociale, economice și politice. Austria, ajunsă la marginea abizului, în care era să se prăbușească, trăgând după sine și o bună parte din Europa centrală, a fost pusă pe calea refacerii prin intervenția țărilor din apus. Acțiunea de sanare întreprinsă în cei doi ani trecuți a regenerat-o cu mai bune rezultate, decât cele ce se așteptau. Pe urma Austriei, în toamna aceasta, s'a pus bază și s'a început — tot prin sucurs internațional — acțiunea de sanare a vecinei sale, a Ungariei. Turcia a intrat și ea în curentul de gândire al vremurilor noi. Califatul, cu așezămintele lui retrograde, a fost desființat și noua republică se adaptează din ce în ce mai mult, în fond și în formă, exigențelor sociale, culturale, economice și politice ale lumii moderne. Conferința dela Londra a regulat, în sfârșit, marea pro-

blemă a reparațiilor germane și planul Dawes creiază condițiuni prielnice pentru restabilirea echilibrului moral și economic, am putea spune, al întregului apus.

Dar nu numai în lumea mare, ci și în cercul restrâns al patriei noastre se pot observa începuturile unei reveniri către stări mai normale, cu deosebire pe terenul activității social-economice. Iată, de pildă, producțiunea agricolă a țării. În 1923 s'au produs 35.7 milioane Hl. de grâu față de 27.6 milioane în 1921. Un spor de 8.1 milioane, sau 29%. Orz s'a produs 21.7 milioane, față de 15.5. Sporul este de 5.9 milioane Hl., sau 38%. Porumb s'a produs 57.4 milioane, față de 37.5. Sporul face 19.9 milioane Hl., sau 53%. În fine — ca să mai amintesc numai un singur product agricol încă — sfecla de zahăr a fost 5.5 milioane quintale față de 3.5 milioane în 1921. Un spor de 2 milioane quintale, sau 57%. Contingentul de animale, redus atât de mult — cu deosebire în vechiul regat — sub durata războiului, s'a refăcut aproape pe deantregul. În cei trei ani din urmă, numărul cailor a sporit dela 1,481.000, la 1,960.000 — 32%; numărul bovinelor dela 4,730.000 la 6,253.000 — deasemenea 32%; iar oile dela 8,760.000 la 14,136.000 — deci 63%.

Evidente progrese întâlnim și în domeniul industrial.

Petrolul, cea mai înfloritoare industrie românească, care ajunsese în 1912 la o producție de 1,800.000 tone și care dăduse României, după Statele-Unite, Rusia și Mexico, locul al patrulea între statele producătoare ale lumii, fu aproape pe deantregul distrusă în 1916, când s'au incendiat 800.000 tone petrol și derivate cu toate rezervoarele, în care se găsea. Totatunci s'au demolat 1500 de sonde și s'au distrus un mare număr de rafinerii. Valoarea tuturor acestor distrugerii s'a fixat la aproape 10 milioane lire sterline, adică 10 miliarde lei hârtie de astăzi. Și cu toate acestea, cu toate că după războiu se găsiseră numai 450 sonde în funcțiune cu o producție anuală — în 1918 — de abia 500.000 tone, cu toate că lucrările de sondaj se redusese delă 78,643 metri în 1913 la abia 17.660 în 1918—19, iar exportul scăzuse dela 1,000.000 tone la abia 44.000, totuș producția a crescut dela 920.000 tone în 1919 la 1,510.000 în 1923. În trei ani un spor de 66%. În anul în curs producția se evaluează a fi cel puțin 1,700.000 tone.

Producțiunea de cărbuni, la rândul său, a crescut — exclusiv în Transilvania — dela 1.5 milioane tone în 1919 la 2 milioane în 1922.

În alte industrii principale, producțiunea arată următoarele evoluțiuni :

Fonta brută	tone	35.754	la	50.948—	42 ⁰ / ₀
Oțelul	„	37.034	„	80.500—	117 ⁰ / ₀
Produse laminate . .	„	30.650	„	45.122—	50 ⁰ / ₀
Zahăr	„	24.220	„	75.000—	212 ⁰ / ₀
Lemn de construcție .	m.	2,580.000	„	4,700.000—	82 ⁰ / ₀
Pânză de bumbac . .	„	7,800.000	„	18,580.000—	130 ⁰ / ₀
Sticlă — plană . . .	m ² .	86.700	„	532.800—	520 ⁰ / ₀

În domeniul comercial e de ajuns să privim circulația de mărfuri și balanța comerțului exterior ca să constatăm rezultatele dobândite. Astfel transporturile lunare au crescut dela finea anului 1920 până în Sept. 1923 dela 4,360,000 tone la 14,575.000 tone, iar balanța comercială, care pentru anii 1919—1921 se părea că se stabilise la un pasiv de cca 3·5 miliarde lei, a ajuns a fi activă la finea anului 1922.

II.

Și toate aceste rezultate din lumea mare și din cea mai restrînsă a țării noastre sunt produsul muncii și abnegațiunii mulțimei, care printr'un instinct de conservare și progres, tinde tot mai mult către o viață și activitate din ce în ce mai normală. Ele nu sunt produsul — cum ar putea crede unii — nici al îndrumătorilor de state, nici chiar al geniilor ori marilor talente. Haosul produs după războiul a fost atât de neașteptat, încât îndrumătorii statelor s'au dovedit, mai pretutindenea, neputincioși în fața problemelor ce li s'au pus. Un geniu incontestabil ca Rathenau a căzut jertfă junkerilor germani, care ar voi să se reîntoarcă la statul-jandarm dinainte de război. El a căzut pentru ideile sale, ce se păreau prea avansate ideologilor lumii imperialiste ; a căzut, ca, după doi ani, aceleași idei să fie acceptate și realizate de Conferința dela Londra. Un mare talent organizatoric ca Rasin cade și el jertfă cerbiei cu care ținea să-și ducă la îndeplinire reformele sale financiare, economice și morale. Se pare, că lumea ar vrea să consfințească azi mai mult ca ori și când adevărul faimoasei axiome a fiziocraților : „le monde va de lui même“.

Munca numai și jertfa mulțimei au produs ceea ce s'a dobândit până acum. Munca și jertfa acestei mulțimi au mântuit

Austria de catastrofă, vor reface Ungaria și vor moderniza lumea, crezută pierdută pentru totdeauna, a Osmanilor. Această muncă și jertfă, îndoită și întreită însă, va pune pe Germania în situație de a se achita de considerabile prestațiuni la care s'a angajat față de învingători. Și se va achita nu numai cu cărbune și fabricate, ci — și aci este punctul culminant a jertfelor mulțimei — cu mâna de lucru. Enorme lucrări publice vor fi executate în Franța de mâna muncitorilor germani, în contul reparațiunilor.

Munca sistematică, pricepută și fără odihnă este și rămâne și salvatoarea țării noastre, muncă din care trebuie să-și iea partea unul fie care. La această muncă grea și de mare răspundere trebuie să se angajeze și generația tineră de azi, în deosebi generația, care se pregătește pentru problemele reale ale vieții, pentru marile probleme social-economice. Acestei generații aparțineți D-voastră, studenții acestei Academii, către care se îndreaptă azi și de aci înainte zi de zi cuvintele noastre.

La această muncă trebuie să vă îndemne nu numai datorința de a vă înarma cu cât mai multe și mai profunde cunoștințe, ca astfel să puteți intra cât mai bine pregătiți în lupta vieții, ci trebuie să vă animeze și menirea frumoasă, ce vă așteaptă și împrejurările norocoase, între care vă e dat să lucrați și să progresați.

Sub acest din urmă raport și în comparație cu generația ce v'a precedat, vă puteți numi cu drept cuvânt „generația fericită“. Faceți, vă rog, o comparație și vă veți convinge. Generația ce v'a precedat, înțeleg generația noastră a celor din această parte de țară, a trecut prin universități și academii nu numai străine și ostile duhului și geniului românesc, dar și infiltrate totodată de un mediu otrăvitor și ucigător. A trecut prin o adevărată „temniță intelectuală“, cum foarte bine o numia mai anul trecut un sincer iubitor al tinereții. Și dacă cu toate acestea n'a sucombat și n'a fost învinsă de valul ce venia s'o înstreineze, acestea are a se mulțumi aluatu'ui sănătos din care i s'a plămădit sufletul în umilele căsuțe ale satelor noastre românești. Eșită din universități și academii, generația aceasta a intrat în un teren de activitate foarte redus. În afară de cariera liberă de avocat, aproape nimic nu i mai era deschis. Și în deosebi închise îi erau carierele practice, finanțele, comerțul și industria, fiind deținute exclusiv de străini, între cari era cu neputință să străbată vre-un titrat, care continua să se marturisească român.

Dar azi? Școală românească cu suflet românesc! În ea spiritul generației tinere se poate mișca liber și se poate avânta până la toate înălțimile, de care e capabil. În locul mizeriei de odinioară a studentului ardelean, burse, căminuri și tot felul de ajutoare și înlesniri. Și cum rîvna de învățătură și setea de lumină a ramas tot cea veche, tinerimea de azi poate deveni o generație superioară celor ce au precedat-o. Ea poate intra cu mult mai bine și mai temeinic pregătită pentru problemele vieții, unde nimic nu-i mai stă închis, nici în carierele pur intelectuale, nici în cele practice. Cu deosebire în aceste din urmă un câmp vast și extraordinar de fertil îi stă înaintea, mai cu seamă dacă noile metode cu care se intenționează a se exploata în viitor proprietățile și bunurile publice, vor fi puse în aplicare practică. Căci priviți — de exemplu — câmpia Transilvaniei cu gazul ei metan și cu întreprinderile alimentate de acest minunat dar al naturii. Rezervele înmagazinate în această câmpie sunt fără păreche. Sunt evaluate până la 250 miliarde de metri cubici, din care de prezent se utilizează o cantitate relativ redusă. Sonda No. 2 din Șermășel este, ce privește producțiunea, a patra din lume, iar ce privește puritatea — 99% — întâia. Priviți, mai departe, Valea Jiului cu considerabilele ei exploatări miniere de cărbuni, ale căror rezerve actuale se evaluează la 43 milioane tone, iar cele probabile la 700 milioane, după unii, și la 2 miliarde, după alții. Rezervele în minereuri de fer se socotesc a fi 24 milioane tone, conținând 38—55 % fer. Dar celelalte minerale și minereuri, dar petrolul, de care am vorbit? Priviți apoi terenurile de păduri cu considerabilele exploatări forestiere. Aproape 25 % din suprafața totală a țării e acoperită cu material lemnos (7,094.056 Ha), din care 54 % proprietăți publice. Dar pe lângă toate acestea și altele asemenea lor, ce poate dovedi mai bine puterea și viitorul economic al acestei țări decât generatorii de energie, de care dispune? Sursele de energie în România mare se evaluează la 5,250.000 HP. Dintre aceste s'ar putea utiliza pentru industrie, mine, căi ferate și uzine electrice 1,830.000. Și cum trebuințele actuale sunt numai 800.000 HP., avem chiar în prezent o rezervă de peste un milion. Pentru viitor însă, între generatorii de energie, locul prim sunt chemate să-l ocupe căderile de apă, ale căror disponibilități ar putea fi în o primă etapă de dezvoltare, 1,650.000 HP. Din aceste, peste un milion în Transilvania, iar restul în vechiul Regat. Iată câteva crâmpee

numai din vastul teren, în care se vor putea valida, prin forța lor de inițiativă, creațiune și cooperare, energiile bine pregătite ale generației DV. tinere.

III

Dar pentru ca pregătirea să-i fie cât mai bună și lucrarea ei din viitor împreună cu cei mai siguri sorți de izbândă, e necesar ca generația tină să țină seamă de toate acele norme, pe care le-au probat și verificat experiențele îndelungate ale trecutului nostru și ale trecutului altor neamuri mai înălțate decât noi.

E necesar înainte de toate să se fixeze bine în curentul de gândire al vremii. Și curentul acesta este *idea națională*, care ne-a călăuzit și în slujba căreia au stat toate generațiunile, ce au succedat dela mijlocul secolului trecut și până în zilele noastre. Este *idea națională*, care stăpânește și în prezent, dar care trebuie să fie adaptată împrejurărilor schimbate de acum.

Odinioară, cel puțin pentru noi, cei din aceasta parte de țară, *idea națională* culmina în libertatea politică. Ea era idealul acestei idei, pentru această libertate politică și în numele ei se istoviau toate puterile noastre. În serviciul ei stetea tot ce aveam: școală, biserică, limbă, literatură... Câți din generația studenției de atunci nu și-au riscat viitorul și nu și-au jertfit tinerețea pentru izbânda marilor mișcări politice ale acelor vremuri: Memorandul, Replica, Liga etc. Azi însă, când libertatea politică a fost realizată, *idea națională* trebuie să-și gasească expresiune în hotărîrea tuturor de a face — și în adâncime, nu numai la suprafață — din România întregită o Românie nouă, în care să străbată prin toate fibrele ei și în toate terenele de activitate: socială, culturală, economică și politică, duh românesc. Iar aceasta — în special în terenul vieții social-economice — se va putea ajunge exclusiv prin muncă pricepută, sistematică și perseverentă. În acest teren vorbele nu pot ajuta și nici munca celor, ce nu sunt suficient pregătiți. Muncitorii, tehnicianii, administratorii și conducătorii alcătuirilor, cari formează viața economică de azi, vor putea fi înlocuiți și combătuți numai prin o muncă și pregătire cel puțin similară, dacă nu superioară chiar. Acesta este singurul mijloc de penetrațiune al elementului românesc în adâncimile activității și vieții social-economice, activitate și viață, organizată sub influințele unui trecut nouă nepriincios,

activitate și viață în continuă funcțiune, unde nimic nu trebuie răsturnat, ci numai prefăcut.

Fără pregătire și încă pregătire dintre cele mai temeinice și mai bune și fără muncă și încă muncă grea, azi nimenea nu mai poate sta cu succes în serviciul ideii naționale. Iată, în chipul acesta trebuie înțeleasă și servită în zilele noastre idea națională.

* *

E necesar mai departe — și aceasta este a doua normă de care trebuie să se țină seamă — *ca știința agonisită prin studiu să fie dusă și verificată cât mai curând, cât mai larg și cât mai adânc în viață*. Tinerimea noastră nu trebuie să se mulțumească numai cu teoria și știința, ce și-o poate agonisi în studiul ei academic, ci să caute să le pună în legătură cel puțin cu o parte din realitatea vieții. În lumea nouă, în America, dar și în țările apusului din vechiul continent, tinerii se deprind de timpuriu cu realitățile vieții practice. Mulți dintre dâșșii, când ies din academii și universități au o experiență de viață aproape tot atât de prețioasă ca și studiile teoretice ce au făcut. Și de cât curaj și încredere în sine dispune cel ce cunoaște lucrurile și în domeniul realităților. Sunt suflete și minți întărite, puternice și nu anemiate ca ale celor ce se mulțumesc numai cu teoriile. Am știut că gazul metan — spunea mai zilele trecute un distins reprezentant al muncii românești — este o mare avuție, dar de rolul extraordinar, ce e chemat să-l aibă în dezvoltarea economică a țării noastre, mi-am putut da seamă cu adevărat numai după ce am cercetat însu-mi câmpia Transilvaniei, examinând lucrările de captare, de conducte și de întrebuințare la fața locului, în industrii; numai atunci mi-am putut da seamă, că câmpia Transilvaniei poate deveni, fără exagerare, Pensilvania României întregite. Nu e un lucru nou ceea ce ne spune. E un lucru, pe care îl va putea experia ori și care dintre noi. Și atunci când studiile DV. teoretice despre comerțul cu lemn de ex., vor fi întregite cu cercetări la fața locului, în întreprinderile forestiere de pe întinderile Carpaților; când formulele chimice despre prepararea nitrogenului vor fi întregite cu cunoașterea procedurii faptice, ce se urmează în marile uzine dela Sânmărtin, ori când, în fine, din birourile diferitelor întreprinderi veți cunoaște aplicarea practică a cunoștințelor teoretice de contabilitate, corespondență, aritmetică și matematici, și când, cu un cuvânt, tot

ce se agoniseşte prin ştiinţa pură va fi cercetat şi verificat şi în viaţă, atunci veţi putea începe lupta cea grea de existenţă şi de prefacere nu numai bine pregătiţi, dar şi plini de toată încrederea. Iar un lucru pornit cu încredere, e de jumătate făcut.

Germania devenise înainte de războiu una dintre stăpânitoarele lumii prin cei ce trecuseră şcolile ei de specialitate: tehnice, comerciale şi industriale. Intre aceste şcoli, cele superioare, universităţile, aşa numitele „Hochschulen“ aveau ca scop — cum arată Herriot în lucrarea sa postbelică „Créer“ — „să formeze directori şi agenţi capabili a conduce marile întreprinderi, a aplica metode ştiinţifice, a descoperi noi proceduri . . .“ Şi rezultatul a fost ajuns pentrucă ştiinţa şi teoria pură era secundată, încă în decursul studiilor de aplicări practice. În aceasta din urmă direcţie rolul seminariilor şi al cercetărilor la faţa locului a fost covârşitor.

De aceia timpul liber : Dumineci, serbători şi vacanţe, cu un cuvânt timpul neocupat de studii, pentru nimic nu va putea fi întrebuinţat mai cu folos ca pentru a cunoaşte cât mai bine realităţile vieţii, şi cât de mult şi cât de adânc se pot cunoaşte lucrurile chiar şi în timp scurt, când este interes pentru ele ! Ştim prea bine, că sunt şi dificultăţi, mai cu seamă ce priveşte lipsa de mijloace a multora. Credeţi însă, că dacă se pune interes şi voinţă, se poate găsi, fără greutăţi deosebite, sprijinul, ce lipseşte.

* * *

O altă împrejurare asupra căreia ţin să insist şi care poate fi considerată ca una dintre cele mai de căpetenie norme de conducere, este că în viaţă peste tot şi în special în domeniul vieţii practice, succesul atârână foarte mult şi aproape exclusiv dela simţul şi deprinderea de a şti face *deosebire între idee şi realitate*. E un simţ şi o deprindere, care lipsind, cauzează adeseori mari decepţii în viaţă, şi nu arareori s'au văzut tineri, cari loviţi de decepţii la început şi-au pierdut curajul şi încrederea pentru rostul vieţii.

Nici-odată în viaţa ei tinerimea nu are o mai mare nevoie de sfatul şi experienţa celor mai în vârstă şi îndeosebi a celor mai bătrâni, decât în epoca când e chemată să treacă din domeniul ideilor în acel al realităţilor. Câţi nu sucumbă în viaţă pentru că nu pot aprecia distanţa dela idee la realitate. Şi ca să se poată aprecia cât mai bine folosul ce pot să-l aibă cei tineri

dela cei mai în vârstă, când e vorba de idei și realități, să'mi dați voie să citez câteva cuvinte, spuse nu așa de mult de un mare iubitor al tinereții, el însuși educator al ei.¹⁾

„Tinereța are multe daruri dar are și bătrâneța pe ale sale. Ceea ce te încântă la un tiner, iar uneori te îngrijește, e nemăsurata încredere în sine. După cum copilul, lipsit încă de experiența spațiului concret, întinde mâna să apuce luna, tot asemenea tinerul, nedepins cu încercările vieții, dela premise ideale, sare repede la concluzii de activitate practică, fără să țină socotală, cât timp și câte pregătiri trebuiesc, până ce o gândire — dreaptă de alt fel — poate să fie adusă la îndeplinire“.

„Ceea ce te ademenește — din contra — în purtarea omului matur și mai ales a celui ajuns la bătrânețe este respectul realităților, înțeleapta sfială în fața greutăților de a înfăptui o idee, precum și o vedere mai limpede asupra fluxului și refluxului cugetelor și sentimentelor omenești. De aici nevoia firească pentru tineri de a se apropia de cei mai în vârstă decât ei . . . De ar putea bătrânii să mai înceapă încă odată dela capăt drumul vieții și de ar ști tinerii, în ce fel să calce pe drumul ce le stă înainte, ascuns în taina viitorului! Aci e marca antinomie practică a vieții: știința, când nu mai e putere; putere — când nu e încă știință“.

„Dar alternativa — închee distinsul educator — e mai grea pe partea bătrânilor, căci pentru ei nu mai învie trecutul. Tinerii însă pot ști, cât de cât, dela cei ce au străbătut drumul, ce le stă acum înainte.“

Pe drumul pe care merge, tinerețea e bine să caute a cerceta realitatea cu ajutorul raționamentului și e și mai bine, dacă în problemele, pe care încearcă să le realizeze, se mulțumește totdeauna cu ținte mai apropiate, căci și în mic se pot realiza lucruri mari. În înțelepciunea de a'ți fixa totdeauna scopuri apropiate și realizabile, stă succesul vieții. Urmând astfel nu greșești nici odată distanța dela idee la realitate.

De acea în lumea realităților, nu trebuie alergat după țeluri îndepărtate. Aproape toți oamenii, cari au lăsat în urma lor bogate activități și mari rezultate, au început dela lucruri mici. Pilde sunt atât de multe. În România mică dinainte de războiu, cel mai distins bărbat de stat cu rol hotărîtor în finanțele pu-

¹⁾ Dl Sim. Mehedinți, prof. la Univ. din București.

blice și private, Emil Costinescu, a fost un om exclusiv al vieții practice. A avut un mare respect de realități și le-a încercat totdeauna cu cea mai mare precauțiune. Și în aceeaș vreme, câți alții — le trecem sub tăcere numele — foarte învățați, n'au putut lăsa nici cea mai mică dâră de lumină din știința lor cea mare, pentru că n'au avut simțul realității.

Iată de ce nu avem îndeajuns cuvinte a recomanda tinerimei noastre să se deprindă din vreme cu lumea realităților. Numai astfel nu va desnădăjdui la încercările, care se ivesc mai totdeauna deja la primul pas în lupta vieții. Câți oameni și-au pierdut rostul pentrucă n'au obținut, când au intrat în viață, situațiunile, ce le-au așteptat prin o prea mare iluzie despre rolul, ce sunt chemați să-l îndeplinească. Și din contră, câți au ajuns la lucruri mari numai pentru că deși foarte bine pregătiți — au știut să se rezigneze la început, acceptând cele mai modeste situațiuni.

Dar, pe lângă toate acestea, ceea ce se recomandă mai mult, ca o nedeslăpită normă de viață, este *disciplinarea voinței pentru muncă* continuă, fără preget și zi de zi. E cea mai mare virtute ce și-o poate însuși cineva prin aceasta disciplinare și cea mai desăvârșită garanție a succesului în viață. Deprinderea la muncă trebuie dusă însă până acolo, încât să nu treacă zi, în care să nu fi adăogat ceva nou și folositor la cunoștințele și experiențele noastre. Or, aceasta e posibil numai dacă deprinderea aceasta ni-o însușim de timpuriu, din tinerețe. Și omul abia își poate face idee, ce rezultate admirabile se pot dobândi prin o lucrare zilnică, fie cât de modestă. Două ciasuri numai folosite pentru studiu în fiecare zi, pot face minuni.

Aceasta muncă zilnică trebuie însă să fie alimentată și de o continuă hrană sufletească. Îndeosebi avem nevoie de aceasta hrană sufletească, cei ce ne ocupăm cu problemele rigide ale vieții. De aceea să nu întrelăsăm a face loc în sufletele noastre și preocupățiunilor ideale, ținându-ne la curent, pe cât e posibil, cu ceea ce a produs geniul românesc în literatură și artă. Azi când preocupățiunile materiale stăpânesc aproape întreaga fință a oamenilor, noi, cei ce trebuie să dăm din lucrarea noastră o bună parte binelui comun, patriei, avem nevoie nu numai de realism, ci și de idealism.

Iată, în chipul acesta trebuie să fie lucrarea noastră, profesori și studenți, aci între zidurile acestei academii și în afară

de zidurile ei. Numai lucrând astfel, tineri și bătrâni, de dimineața până seara, zi de zi, ceas de ceas, vom putea fi folositori nouă și neamului. Numai astfel vom putea contribui la normalizarea vieții statului nostru, în toate terenele și în toate direcțiile. Astfel azi, când începem un nou an școlar, să-l începem hotărâți a munci fără preget și să nu lăsăm o singură zi, în care să nu însemnăm un rezultat, un spor cât de mic la activul lucrării noastre. Deviza să-ne fie: nulla dies sine linea.

Și dacă veți urma îndemnurilor noastre, veți trece, iubiți prieteni, ușor prin aceasta academie și o veți părăsi cu regret. Veți profita mult și veți eși bine pregătiți pentru greul zilelor ce vor veni în viață, dar pe care, să fiți siguri, le veți învinge cu mintea îmbogățită de știință și cu sufletul întărit în idealism și gata de jertfă pentru binele obștesc.

Iar noi, profesorii, tovarășii Dv. de muncă, când vom coborî aceste catedre, vom avea mulțumirea de a ști, că în urma noastră rămâne, în viața publică românească, o generație neasemnat mai pricepută, mai puternică și gata de jertfă, generația studenției de azi.

II. Rolul Academiei comerciale.

Din cuvintele rostite la deschiderea cursurilor anului 1925/1926 de rectorul
A. Ciortea.

Azi pentru a șeasa oară deschidem de început de an școlastic salele de învățământ ale acestui institut și invităm la muncă stăruitoare tinerimea, ce se apropie de noi cu setea științei în suflet.

Fiecare început de cursuri, — în viața școalei un moment mai important acesta prin inerenta greutate a oricărui început, — este un bun prilej pentru revizuirea programei de muncă în baza experiențelor câștigate din revivirea trecutului. — Actul de azi se remarcă, printre celelalte deschideri de până acum, prin următorul fapt: inaugurarea de azi a cursurilor introduce pe al doilea cvinceniu în viața acestui institut și ne oferă ocasiunea a revivii sumar nu numai activitatea anului trecut, dar și activitatea unei perioade complete de experiențe, de evoluție, de încercări, experimentări și realizări din primii 5 ani de viață naționalizată a acestui vechiu institut, — îl numesc vechiu, iel a funcționat aici în capitala culturală a Ardealului, într-o regiune cu o populație de peste 80% românească, servind interese diametral opuse intereselor economice și culturale ale neamului nostru, începând cu anul 1902 și până la 1920, deci numai cu 4 ani mai tânăr decât unul din cele mai vechi Academii de Comerț ale Europei, decât Academia din Lipsca. În general toate aceste institute sunt creațiuni ale timpului modern, născute din necesitățile practice interne ale statelor înaintate în cultură economică.

În acea măsură, în care comerțul exterior al fiecărui stat s'a extins peste un teritoriu tot mai mare, chiar extraeuropean, deci în măsura, în care s'a conturat tot mai precis ceea-ce numim comerț mondial, în acea măsură s'au înmulțit și exigențele față

de comerciant și financiar. Azi ei trebuie să cunoască limbi și monede streine, legi și mijloace de comunicație, geografie și calcul mai complicat, cu un cuvânt ei trebuie să aibă orientare generală asupra acelor părți ale diferitelor ramuri ale științei, cari sunt aplicabile asupra comerțului și în acelaș timp să aibă o pătrundere cât mai adâncă în cele pur comerciale. Fără aceste cunoștințe azi nu numai comerțul exterior, dar nici cel interior în mare, nu poate fi organizat și condus astfel, ca iel să supoarte concurența intensivă și prin aceasta să contribuie la promovarea situației economice a colectivității, a statului și a neamului.

Aceste cerințe au născut institutele de învățământ comercial academic, printre cari Academia aceasta ocupă o poziție, pe care în cele următoare vom încerca o a determina.

Vom determina poziția și valoarea viitoare a acestei Academii, dacă vom raporta-o la două fețe de nivel. Una din iele ne arată nivelul, la care se află de present comerțul mondial, cealaltă ne indică nivelul și pulsul vieții economice a Țării noastre. Locul Academiei noastre va trebui să se afle la distanță proporțională dela aceste două fețe de nivel. Academia se inspiră de principiile economice, distilate din experiențele comerțului mondial, pe cari bărbați distinși le clasifică în sisteme științifice. Ea trebuie să cunoască tot ce s'a realizat în domeniul științelor economice și să facă selecțiunea materialului aplicabil asupra referințelor economice ale Țării și în special asupra provinciei noastre. Dealtă parte ea trebuie să înrăurească în mod organizator și regulator asupra vieții economice a Țării, prin calitatea cunoștințelor, cu care i-și înzestrează studenții ei, și aceasta înrăurire să fie de natură a contribui la prosperarea economică a Țării.

Dacă Academia ar fi prea aproape de nivelul întâiu, adică dacă în ea s'ar face prea multă știință teoretică, s'ar avea prea mult în vedere principii și teorii, cari nu sunt încă aplicabile asupra vieții noastre economice, s'ar trata detaliat probleme cari agită viața economică a statelor conducătoare în comerțul mondial și în acelaș timp s'ar neglija cunoașterea temeinică a referințelor noastre economice, atunci acest institut n'ar servi interesele economice ale acestei Țări, mai puțin ale acestei provincii cu caracterul ei specific industrial.

Iar dealtă parte, dacă institutul nostru ar fi prea mult deplasat spre cealaltă față de nivel, vasăzică dacă în iel s'ar inzista prea mult asupra chestiunilor de valoare pur locală, s'ar insista

prea mult asupra părții tehnice a științelor comerciale și în consecință nu s'ar da loc suficient în programa analitică studierii limbilor moderne și dobândirii unei culturi economice generale, atunci din institutul nostru ar ieși poate buni contabili pentru bancă, pentru industria lemnului și pentru comerțul cerealelor, dar oameni lipsiți de orientare generală asupra complexului chestiunilor economice, cari leagă economicește stat de stat și astfel ei nici când nu ar putea avea rol de conducători și de creatori în cele economice ale Țării noastre.

Iată deci de ce este dator Minister de Instrucție, Minister de industrie și comerț, Corpul profesoral, Camerele de comerț să colaboreze prin sfat, prin control, prin urmărirea neconținută a problemelor economice, prin cunoașterea exactă a pulsației vieții economice a statelor vecine și a celor cu comerț extern extins, să determine acest institut viu, deci supus continuei evoluții și iel, ca să-și păstreze în mod norocos poziția sa potrivită între cele două niveluri, alimentându-se din cel superior, adică din cultura economică universală, cu apa cristalină a științei pure isvorită din experiențe, pentru a putea fructifica în mod binefăcător nivelul cel inferior, adică cultura economică națională, în interesele economice ale neamului și ale Țării.

După ce o instituție de învățământ comercial superior î-și va fi aflat — după nu prea multe și nu prea elongate oscilațiuni — poziția sa armonică menționată, urmează ca în interiorul ei să se desfășoare o muncă sistematică și metodică pentru traducerea în fapte a ideilor, îndrumărilor și preceptelor cuprinse în regulamente și în programe analitice, urmează, ca asemenea unui atelier, care a știut să-și procure mașinile cele mai bune, materia primă cea mai bună și specialiștii și muncitorii cei mai buni, să desvolte acea muncă titanică, conștientă și ordonată, din care va putea resulta produsul cel mai perfect posibil și cel mai fortificant pentru marea luptă economică a viitorului apropiat.

Că această Academie întrucât se apropie a se stabili în o poziție armonică față de cele două niveluri menționate, se va putea judeca și din expunerea aici a momentelor mai importante din activitatea din anul școlastic trecut a acelor trei factori, cari sunt chemați a îndeplini munca internă a acestui atelier de muncă intelectuală și educație. Acești trei factori sunt susținătorii, între cari în locul întâi Statul prin Ministerul Instrucțiunii, apoi Corpul didactic și Studențimea.

.....

Cu acestea cred că am atins toate momentele mai importante din activitatea acestui institut din cursul anului școlastic trecut. Și cred totdeodată că această expunere a faptelor va trebui să servească spre a provoca îndemnuri noi, și anume spre a determina pe On. Minister al Instrucțiunii a ne da și în viitor tot ajutorul material, pe care îl va necesita acest institut pentru a-și asigura un progres treptat. Acesta va depinde de faptul, dacă se va mai potența obligamentul moral al viitorilor studenți în a se înzestra cu cunoștințe tot mai temeinice și mai multiple, pentru ca astfel prin felul lor de a munci asidu, prin dragostea lor de țară și de neam și prin pregătirea lor profesională superioară, să aducă în curs sursele de energii mecanice, chimice și morale ale țării spre a înfăptui cu un an mai curând bunăstarea economică a tuturor acelor cetățeni, cari i-și identifică interesele lor și aspirațiunile lor cu cele supreme ale scumpei noastre Patrii.

Când peste ani ce vor trece, urmărind soarta licențiaților ai acestei Academii, vom constata cu bucurie, că ei ș'au creiat prin munca lor onestă și stăruitoare, o stare materială mulțumitoare și că în acelaș timp au organizat diferite asociații, menite a veni în ajutorul țăranului și al muncitorului nostru spre ale asigura în baza unei stări materiale mai demne și o cultură mai superioară, atunci urmașii noștri se vor putea opri puțin în drumul lor, pentru ca să înregistreze realizările înbucurătoare pline de noi îndemnuri spre noi culmi și mai luminoase. — Până atunci însă, noi cei de azi, profesori și studenți, să persistăm, fără a slăbi din forțe și fără repaus în munca grea, constructivă și îndreptată spre supremul ideal al Țării și al neamului, să persistăm în muncă tăcută, dar conștientă, sistematică și bine organizată, spre a face din acest institut un focar de cultură economică fericitoare și a-l aduce în deplină armonie cu normele politicii economice a Țării. —

În adevăr, privind în jurul hotarelor noastre și văzând eforturile extraordinare, ce se îndeplinesc de vecinii noștri pentru a nu rămânea cei din urmă în uriașul avânt economic, ce animează întreaga Europă, vom înțelege că noi nu avem timp de pierdut, fără a nu ne expune ca rămânând în urmă să ne pierdem rolul conducător, la care ne predestinează calitățile morale și intelectuale, ce le avem dela D-zeu. —

Fie ca această zi frumoasă, în care cugetele și sentimentele noastre de cea mai caldă recunoștință și admirațiune se îndreptă spre mărita noastră Doamnă, spre Majestatea sa Regina Maria a tuturor Românilor, care ajunsă azi cu anii la popasul semicentenar al vieții Sale, întruchipează prin ființa Sa nobilă toate aspirațiunile neamului nostru, — să fie un norocos început de școală și ca un semn al omagiului nostru, Vă rog roștiți cu mine cuvintele: Ura Majestatea sa Regina Maria!

III. Noua legislațiune economică.

Conferință ținută la 29 Octomvre 1925, cu ocaziunea deschiderii cursurilor
anului școlar 1925—1926.

De Ion I. Lăpedatu,
profesor.

Războiul mondial și vremurile ce i-au urmat, au adus mari și profunde schimbări în organizațiile politice, sociale și economice ale lumii. Principiul național, devenit realitate în alcătuirea statelor, a schimbat radical granițele multor țări. Marile reforme: sufragiul universal, improprietărirea măsselor muncitoare ale pământului și participarea, din ce în ce mai mult, a muncitorimei industriale la beneficiile întreprinderilor, sunt menite să ridice la importanța politică și social-economică clasele, numite, până mai eri-alaltăeri, de jos. Lupta surdă între bogăția unora și suferințele altora, între reprezentanții lumii vechi și ai celei nouă, chemată să înlesnească propășirea tuturor, stavilind forțele ce vor să stăpânească și să oprească desvoltarea celor mulți, va mai produce, de sigur, și alte prefaceri.

Odată cu aceste schimbări și prefaceri, datoriile statelor s'au urcat în chip înspăimântător, fie prin cele necesitate de războiul îndelungat, fie prin cele reclamate de noile reforme și alcătuiri. Urcarea sarcinilor publice a fost o urmare firească. Impozitele vechi, aproape pretutindenea, au fost revizuite și augmentate și multe alte nouă au fost create, începând dela cele mai speciale până la cele mai generale: impozitele extraordinare pe venituri și averi.

Dar, pentru ca activitatea economică să nu se desorganizeze, să nu se nimicească sub povara atâtor sarcini și pentru ca lumea să nu sucumbe sub greutatea lor, statele s'au văzut îndemnate și obligate, să ieie măsuri pentru reorganizarea vieții lor economice, amăsurat împrejurărilor schimbate și să introducă noi metode, mai practice și mai rentabile, pentru valorificarea

și exploatarea bunurilor și proprietăților lor și, în urmare, pentru augmentarea veniturilor publice. O serie întreagă de legiuiri economice au văzut lumina zilei.

* * *

Prin astfel de schimbări și prefaceri a trecut și trece și țara noastră. Mărită în granițe, până aproape de marginile extreme ale elementului său etnic, din provincii cu trecut, așezăminte, regimuri și stări culturale, sociale și economice dintre cele mai diferite; înfăptuind o radicală reformă a drepturilor politice-electorale; sacrificând și distribuind proprietatea fonciară mare și mijlocie pentru realizarea uneia dintre cele mai democratice reforme agrare și dându-și seamă de nevoia unei grabnice dezvoltări a activității sale industriale, România întregită, încărcată și ea cu enorme datorii publice, ca rezultat al războiului și a însărcinărilor ce și-a luat, sau ce, prin fatalitate, i-s'au impus, s'a găsit deodată în fața celor mai diverse și mai grele probleme.

Între aceste probleme, una dintre cele mai urgente, dar în acelaș timp, și una dintre cele mai complicate, avea să fie noua orientare și îndrumare de activitate și muncă în principalele domenii ale economiei noastre naționale, indicând căi și mijloace, pe de o parte pentru adaptarea vieții economice împrejurărilor radical schimbate și vremurilor noi, pe de altă parte în scopul înmulțirii veniturilor patrimoniale ale statului, cu care acesta să-și poată suporta mai ușor sarcinile prezente și din viitor.

O astfel de nouă orientare și îndrumare către toate acestea scopuri era și necesară. Căci dacă viața economică a vechiului regat se caracteriza prin o agricultură extinsă și prin o industrie — cu excepțiunea celei petrolifere — bazată pe utilizarea produselor solului, România de azi stăpânește, între granițele sale, toate elementele necesare pentru dezvoltarea unei activități industriale, aproape completă, capabilă a satisface, în cea mai mare parte, trebuințele țării. Având păduri extinse, produse agricole din abundență, bogată în petrol, în cărbune și în cele mai diferite zăcăminte minere, în izvoare de gaz natural și de căderi de apă, România nouă e dotată, în acelaș timp, și de materii prime și de energiile necesare, spre a deveni o țară de cea mai fecundă activitate industrială.

Tocmai de aceea, pentru a da activității economice directive raționale, sănătoase și în concordanță cu interesele națiunii

și ale statului, și pentru a găsi — cum spuneam — mijloacele materiale, ca acesta să-și poată suporta mai ușor sarcinile, trebuia să fie atacată o serie întreagă de chestiuni. După programul legiutorilor noștri de azi, cea dintâi avea să fie *regimul minelor*, de care atârnă importante isvoare de materii prime, cât și unii dintre cei mai de seamă generatori de energie: petrolul, cărbunele, gazul metan. Căderile de apă, la rândul lor, în o țară ca a noastră, de asemenea aveau să fie regulate, spre a li-se asigura o întrebuințare cât mai rațională. Experiențele făcute în alte țări, cari utilizează în mod intensiv căderile de apă — Franța, Elveția, Italia etc. — au arătat că e necesar a se face o legătură între energia hidraulică și cea termică, în scopul schimbului ce trebuie să se producă între aceste două isvoare de energie, în diferite momente. S'a pus deci o a doua chestiune: *generatorii de energie*, care să le asigure o coordonare judicioasă, în scop de a trage toate foloasele economice posibile. Dar statul român este și proprietar de mine, de păduri, de isvoare de gaz metan, de pescării, de întreprinderi de transporturi fluviale și maritime, de stabilimente siderurgice și metalurgice și alte de acest fel. Rezultatele exploatărilor din trecut, ca și experiențele făcute în alte state, au scos la iveală toate scăderile și pagubele inerente regiei directe. Pentru a nu lipsi țara de avantajile ce le poate avea din o mai corespunzătoare exploatare a domeniului privat al statului, pentru a augmenta veniturile acestuia, s'a socotit necesar să se organizeze prin actualele Corpuri legiuitoare și *exploatarea comercială a bunurilor statului*.

Astfel s'a dat naștere și la noi la o legislațiune economică nouă, cu care Vă rog să-mi îngăduiți a mă ocupa astăzi, spre a Vă arăta motivele de căpetenie, prin care s'a justificat necesitatea legilor, ce o alcătuiesc și principiile mai de seamă realizate în cadrul acestor legi.

I. Legea minelor,

pe lângă că stabilește măsurile pentru conservarea și protecționarea zăcămintelor miniere; pentru exploatarea economică și industrializarea produselor; pentru protecțiunea suprafeței și a personalului și pentru asigurarea nevoilor interne și a celor impuse de apărarea națională, rezolvă trei importante chestiuni:

- 1) fixează regimul proprietății miniere;

2) precizează consistența și extensiunea drepturilor câștigate și

3) precizează rolul statului în exploatare și participarea capitalului particular în general și al celui străin în special.

* * *

Regimul minier de mai înainte se caracteriza prin mari deosebiri. Erau în vigoare, cu totul, în diferitele teritorii ale țării, 19 legi, regulamente și statute speciale, în care se puteau găsi toate sistemele admise în materie de proprietate de mine: sistemul accesiunii, cel regalian, cel dominial și multe altele printre acestea. Prin art. I al legii, articol care este o dezvoltare și o precizare a art. 19 din Constituție, *proprietatea bogățiilor de orice natură ale subsolului* — cu câteva excepțiuni de mai puțină importanță¹⁾ — *a fost atribuită statului*. Astfel s'a înfăptuit un sistem uniform pentru întreaga țară, sistemul de naționalizare al minelor. Acest sistem a fost adoptat în 1919 și de legislațiunea franceză și este înscris și în programul partidelor democratice din Anglia, ca corespunzând mai bine concepțiunii statului modern. Și'n adevăr. Zăcămintele miniere sunt limitate. Statul nu poate privi indiferent exploatarea și deci epuizarea acestor bogății. El trebuie să ducă, în principiu, o politică de conservare a zăcămintelor, de economisire a bogățiilor miniere. Trebuie să pună frâu exploatărilor prădalnice, care nu țin seamă de ziua de mâine. Aceasta, firește, nu înseamnă că statul trebuie să împedice exploatările miniere de teama epuizării zăcămintelor. Însemnează numai că trebuie să țină seamă de toate împrejurările, între cari se poate și trebuie făcută exploatarea. Căci, când se descoper de ex. izvoare de energie, cari pot înlocui în parte energia, sau în genere utilizarea unui produs minier, atunci acel produs poate fi exploatat în mod mai intens, întru cât nu mai condiționează singur mersul economiei naționale. În acest scop, statul nu se poate mulțumi cu rolul de spectator; el trebuie să urmărească, să caute crearea de noi și noi izvoare de energii.

Aceste scopuri ale politicii miniere nu se pot ajunge, dacă proprietatea subsolului nu este în mâna statului și dacă statul nu

¹⁾ Remân la dispozițiunea proprietarului suprafeței: massele de roce comune, carierele de materiale de construcție și depozitele de turbă fără prejudiciul drepturilor dobândite de stat în baza legilor anterioare.

are posibilitatea de a reglementa exploatările bogățiilor miniere, otrivit cu natura lor, și cu interesele economiei naționale.

Iată motivele, pentru cari — ori cât s'ar putea discuta din punct de vedere doctrinal — s'a aprobat la noi și în alte state dreptul de proprietate al statului asupra zăcămintelor miniere.

De altfel proprietatea statului nostru asupra subsolului există deja pentru unele minereuri și zăcăminte în anumite regiuni¹⁾ și pentru tot subsolul teritoriilor de suprafețe expropriate prin reforma agrară. Distribuind aceste suprafețe țăranilor cultivatori, statul și-a rezervat întreaga proprietate a subsolului. Astfel peste jumătate din proprietatea subsolului aparținea statului deja înainte de ce să se fi înscris în Constituție principiul naționalizării minelor.

* * *

Dar, dacă statul avea dreptul să adopte regimul de proprietate minieră, ce convenia mai bine intereselor sale și celor ale economiei naționale, el avea și obligația de a respecta drepturile câștigate în virtutea legislațiunilor din trecut și de a regula raporturile între statul, proprietar de sub sol, și între proprietarii suprafețelor. Ori, aceasta o impunea și Constituția prin articolul menționat. De aceea partea a treia a legii tratează chestiunea: *recunoașterea și validarea drepturilor câștigate*. Prin dispozițiunile celor 36 de articole din această parte a legii, se pregătește propriu zis, tranziția dela starea actuală la noua situațiune juridică a minieritului. Spunem, se pregătește, pentrucă deși legea minelor recunoaște și validează exploatările existente în condițiunile și pe durata pentru care s'au dat, totuși prevede — întocmai ca și legea franceză — că nu vor putea trece de 50 de ani dela promulgarea Constituției.

Zăcămintele miniere — cum am spus — constitue o bogăție națională și astfel legiuitorul a crezut, că ele nu pot fi date în proprietatea nemărginită și perpetuă a unor particulari. Aceasta e o concepțiune în general admisă. Da; în schimb însă și durata concesiunii trebuie să fie suficientă pentru amortizarea sumelor investite în deschiderea și organizarea minelor. Din acest motiv s'a fixat un termen maxim de 50 de ani. Legea prevede

¹⁾ La noi, dincoace de munți, substanțele minerale erau considerate ca *res nullius* (ale nimănui). Dreptul de exploatare era acordat de stat, conform legii, în virtutea puterilor sale regaliene.

însă și condițiunile, în care mina revine statului la expirarea concesiunii; tot asemenea dispozițiunile de luat înainte de expirare, pentru a asigura continuitatea exploatării. Fără astfel de măsuri s'ar putea produce o exploatare prădalnică, păgubitoare intereselor generale. În chipul acesta s'a crezut drept și echitabil pe de o parte, a se respecta drepturile câștigate, și pe de altă parte a se pregăti tranziția la trecerea în proprietatea statului și a bogățiilor miniere azi exploatare de particulari.

* * *

În noul regim de proprietate minieră, ceea ce interesează în primul rând, nu au să fie câștigurile bănești, care rezultă din exploatarea zăcămintelor trecute în posesiunea statului. Natural și de aceste câștiguri trebuie să se țină seamă după posibilități, căci ele influențează gospodăria publică și înlesnește pe stat în îndeplinirea misiunii sale. Exploatarea trebuie să tindă însă — înainte de toate — la înrăurirea spre o dezvoltare favorabilă a vieții economice, prin augmentarea producțiunii naționale, în toate ramurile ei.

Politica economică internă trebuie să-și aibă directivele sale. Sunt interese mari ale economiei naționale, cari impun o deosebită grijă față de dezvoltarea unor anumite industrii. Industriile de bază — ca de. ex. industria metalurgică și cea a morăritului — trebuiesc ajutate prin procurarea combustibilului sau forței motrice în astfel de condițiuni, încât să poată ține concurența cu industriile similare streine.

Pentru aceste considerațiuni, politica minieră, pe care se întemeiază legea, caută să înlăture puțința de acaparare a producțiunii miniere de către forțe financiare exclusiv streine. Considerațiunea, pe care se întemeiază această politică este, că dacă la exploatările bogățiilor inepuizabile și a căror întrebuințare nu influențează mersul economiei naționale, introducerea capitalului strein trebuie să fie liberă și înlesnită chiar, mai cu seamă când lipsește capitalul național suficient, la exploatările bogățiilor miniere și în deosebi a unora dintre ele, capitalul străin nu poate i lăsat să le ia în stăpânire.

Aceste sunt motivele cu cari se justifică dispozițiunile legii relativ la rolul statului în exploatări și la participarea capitalului particular în general și a celui strein în special. Conform acestor dispozițiuni, dreptul de a valorifica substanțele minerale este ex-

clusiv al statului, care îl exercită sau direct sau în asociere cu capitalul particular. Exploatarea se pot face numai prin întreprinderi constituite ca *societăți anonime miniere*, în care partea de capital a statului și a naționalilor trebuie să fie în majoritate, față de capitalul strein. Tot asemenea trebuie să fie în majoritate și personalul românesc, atât muncitor cât și de administrație. Conducerea încă trebuie să fie românească.

O altă lege importantă în cadrul legislațiunii noastre economice, este

II. Legea energiei.

Desvoltarea economică a unei țări depinde, în cea mai mare măsură, de izvoarele de energie de care dispune și de modul de utilizare al lor. Utilizarea rațională a acestor izvoare, a devenit astăzi pretutindenea o problemă de stat, care interesează de aproape viitorul economic al singuraticelor țări.

Activitatea industrială se întemeiază pe energia mecanică, forța motrică, pe care o poate întrebuința și de care poate dispune. Această energie se obține sau prin instalațiuni termice cu combustibili: cărbuni, lemn, petrol, gaz metan, sau prin instalațiuni hidraulice cu căderi de apă. În cazul întâi este vorba de generatori perisabili, cari se consumă odată cu întrebuințarea lor; în cazul al doilea de generatori permanenți, cari dăinuiesc necontenit. Așa fiind, pentru o țară nu poate fi indiferent mijlocul prin care își dezvoltă energiile de care are nevoie în activitatea industrială. Combustibili sunt limitați și se epuizează; afară de aceea ei pot fi întrebuințați pentru scopuri industriale cu mult mai superioare decât ca generatori de energie. Din acest motiv statele au ținut să intervină în chestiunea utilizării izvoarelor de energie, dând preferință generatorilor permanenți, căderilor de apă, și cruțând și utilizând cât mai rațional generatorii perisabili, combustibili de orice fel.

Dar cum utilizarea locală de mari disponibilități de energie mecanică nu e posibilă, economia energiei a fost îndreptată spre forma cea mai superioară: electricitatea, care face cu puțință centralizarea producțiunii de energie și descentralizarea consumațiunii după necesități. Rețele întregi electrice acoper regiuni din ce în ce mai vaste, fie în jurul câte unei centrale unice, fie legând un număr mai mare de centrale, cari au disponibilități de curent electric peste necesitățile lor. Economia electrică se înte-

meiază cu deosebire pe centrale hidraulice. Ea a cuprins și cuprinde însă și centrale termice, care cooperează cu cele hidraulice, servind ca element elastic și de rezervă la o alimentare continuă, egală și sigură a rețelelor electrice.

Rețelele de electricitate, răspândite în mari teritorii, dau posibilitate diferiților consumatori să utilizeze energia electrică în cele mai avantajoase condițiuni. Cele mai mari avantagii au urmat prin electrificarea căilor ferate, aplicată cu succes și în stil mare în Statele-Unite, în Elveția, în Italia, Svedia etc. Pildă clasică oferă Elveția. Aprovizionarea cu cărbuni în timpul războiului întâmpinând mari greutăți și pricinuindu-i enorme pagube, ea s'a hotărât la electrificarea căilor ferate. Prin un plan bine chibzuit a ajuns, ca forța hidraulică de 500,000 H. P. pe care o producea în 1914 să o augmenteze până la finea anului trecut la 1,600.000 H. P., energie din care o bună parte 225,000 K. W. o exportează în Franța, Germania și Italia. Dar economia energiei electrice prezintă mari perspective și pentru industria electro-chimică, pentru agricultură etc., cu un cuvânt pentru întreaga viață economică a unei țări. Tocmai de aceea statele mai avansate au ținut să reglementeze prin legi speciale regimul producțiunii și utilizării energiei termice, hidraulice și electrice.

* * *

Aceste rezoane și pilde făceau, de sigur, necesară o asemenea lege și la noi și aceasta cu atât mai mult, cu cât România sub raportul resurselor de energie, este cu inelșug dotată dela natură.

Nu avem până azi o inventariere completă și o evaluare științifică a generatorilor de energie din țara noastră. Cu toate acestea, luând în considerare datele aproximative ce ne stau la dispoziție, putem arăta că generatorii de energii, cunoscuți până azi, se evaluează la suma de 3,250.000 H. P. și adică:

1. Cărbuni din minele în exploatare	620.000 H. P.
2. Petrolul ce se extrage azi . . .	450.000 „
3. Gazul metan	350.000 „
4. Gazele zonelor petrolifere . . .	180 000 „
5. Apele curgătoare	1650.000 „
Total . . .	3250.000 H. P.

În această evaluare nu s'au luat în considerare formidabilele rezerve de petrol și cărbune, încă necunoscute, și nici diferențele în plus în energiile de căderi de apă.

Consumul intern se poate evalua — de prezent — la 800.000 H. P., din care cam $\frac{5}{8}$ parte în industrie. Din căderile de apă se utilizează însă abia 49.000 H. P., adică 3,1%. Din disponibilul întrebuințat, cam 18.000 H. P. se utilizează în industrie, iar rezultatul de cca 31.000 (cam 64%) sunt transformați în curent electric în 38 de centrale sau stațiuni hidro-electrice.

Între astfel de împrejurări, când avem încă enorme resurse neutilizate, s'a considerat ca fixarea unei politici de stat, care să pună pe baze solide crearea și folosirea generatorilor de energie, potrivit cu progresele tehnicii moderne și cu tendințele tuturor popoarelor mai înaintate, este și pentru țara noastră o necesitate. Această necesitate e chemată să o îndeplinească legea de care vorbim.

* * *

Principiile dominante de ordin general ale legii, sunt :

1. *Legea se aplică la toate felurile de energie.* Energia hidroaică sau chimică a diferiților generatori fiind considerată ca bun public, producerea, transmiterea și distribuirea ei se poate face numai în urma unei concesiuni din partea statului.

2. *Utilizarea oricărui fel de energie se poate face numai în cadrul unui program general,* întocmit de către Ministerul de industrie și comerț și aprobat de Consiliul de Miniștri, program care are să stabilească :

a) centralele de producție de energie ale țării și coordonarea lor ;

b) nevoile de energie ale diferitelor regiuni și în special ale serviciilor publice și

c) legarea centralelor de producțiune între ele și cu cele de consumațiune prin rețele.

3. *Se asigură energia necesară serviciilor publice :* stat, județ și comună, atât în prezent cât și în viitor. În scopul acesta se impune concesionarilor să țină la dispoziția serviciilor publice o rezervă de energie, care se va stabili din caz în caz și care până la o pătrime din energia instalației, se va construi de către concesionar fără nici o plată, urmând ca atunci, când rezerva trebuie să fie mai mare, statul, județul sau comuna să suporte dobânzile și amortismentul surplusului de capital.

4. *Statul, la expirarea concesiunilor de producție și transmiterea energiei, atunci, când instalațiunea distribue altora energia, rămâne proprietarul instalațiunilor, fără nici o plată.*

Dacă instalațiunile sunt făcute exclusiv pentru nevoi proprii, statul devine, la expirarea concesiunii, proprietarul instalațiunii numai dacă ea este hidro-electrică; în caz contrar, când energia e produsă de instalațiuni termice, ele rămân proprietarilor, cari sunt datori să ceară din 10 ani prolongirea autorizației de funcționare.

5. *Se urmărește și se stimulează o cât mai grabnică îmbunătățire a instalațiunilor de producerea energiei, azi în funcțiune, în care scop orice mărime a lor va trebui să se acomodeze planului viitor al energiei, iar instalațiunile actuale, ce vor fi găsite că utilizează nerațional energia, vor fi obligate să-și modifice instalațiunile în primii cinci ani, beneficiind de anumite scutiri de taxe. Dacă în acest termen nu se acomodează, vor plăti taxele îndoit și li-se vor retrage ori-ce alte avantagii, ce s'ar acorda instalațiunilor similare.*

6. *Se asigură unitatea atât în aplicarea politicii energiei, cât și continuitatea în această aplicare, creindu-se o direcție specială și un organ consultativ competent: Consiliul superior al energiei, de al cărui aviz Ministerul trebuie să țină seamă în toate chestiunile tehnice. În fine*

7. *Se asigură — prin crearea unui fond, alimentat de taxele și redevențele legale — mijloacele bănești necesare, atât pentru studii și proiecte, pentru control și participarea statului în instalațiile de energie, potrivit dispozițiunilor legii, cât și pentru executarea direct de către Stat de studii și lucrări în vederea utilizării surselor de energie.*

* * *

În fine o altă lege importantă, despre care vom mai spune câteva cuvinte, este

III. Legea pentru comercializarea și controlul întreprinderilor economice ale statului.

Lege provocată de necesitatea de a augmenta veniturile dominiile ale statului, venituri, cari, în timpul din urmă, se redusera atât de mult și la noi și în alte țări. La noi erau și sunt întreprinderi de stat, cari nu numai că nu aduc nici un venit, dar lucrează direct cu pagubă. Întreprinderile dela Baia-Mare cu un

capital de 77 milioane au avut un deficit de aproape șase milioane; cele dela Cugir, la un capital de 29 milioane, au produs o pierdere, în trei ani, de 27 milioane, adică câte nouă milioane, în mediu, pe an. Exploatarea de cărbuni dela Petroșani și Lupeni, ambele întreprinderi particulare, lucrează cu beneficii nete de 30% ale capitalului lor, în vreme ce întreprinderea statului din vecinătate, dela Lonia, cu zăcămintele și instalațiuni de rangul prim, lucrează cu pagubă.

Motivele reducerii veniturilor dela întreprinderile publice, se pare a fi modul necorespunzător de administrare și exploatare al bunurilor și proprietăților, formând domeniul privat și public al statelor. Și în adevăr, dacă cercetăm modalitățile de administrare și exploatare ale bunurilor și proprietăților în chestiune, ajungem la această concluziune.

Două erau cu deosebire sistemele, ce se uzitau: *regia directă* și *concesiunea*.

Regiditatea principiilor contabilității publice — în regia directă — iresponsabilitatea funcționarilor, încetineala și rutina birocratică, nu cadrează de fel cu suplețea, inițiativa, responsabilitatea și spiritul nou, reclamate de întreprinderile economice moderne. Afară de cazul când e vorba de servicii esențiale, interesând direct statul — căile ferate, serviciul de P. T. T., sau monopolurile fiscale — experiența făcută pretutindenea condamnă acest sistem.

În ce privește concesiunea, fără a invoca motivele de toate zilele ce se aduc împotriva ei, este mai presus de orice îndoială, că în nesiguranța relațiilor economice și valutare de azi, e greu a preciza, dela început și pe toată durata ei, condițiunile de pus în lucrare. E greu îndeosebi aceasta pentru zăcămintele miniere, a căror extragere, singură, le indică valoarea și e greu pentru căderile de apă, cari chiar și în timpurile normale, nu sunt susceptibile la evaluări precise. Iar în obligația de a modifica mereu condițiunile, s'ar ajunge la o inmixtiune continuă din partea statului, care ar jena pe concesionari și întreprinderea însăși, provocând o stare de lucruri cu toate inconvenientele regii directe. România a făcut experiența regimului de concesiune. Prin experiențele ei și ale altor state, sa stabilit că sistemul acesta e condamnat a nu mai învia niciodată.

În baza atâtor experiențe păgubitoare, s'a ajuns la o idee mai practică: colaborarea între stat de o parte și inițiativa

și capitalurile private, de altă parte, sub formă de societăți cu caracter comercial, în care statul să aibă drepturile cei conferă aportul său special și rolul de reprezentant al intereselor generale ale țării. Acesta este regimul, la care au ajuns și alte state, ce voesc a asigura o exploatare real-economică a bunurilor lor, de a-și procura resurse mai importante fără a renunța la controlul necesar.

Acest sistem s'a adoptat și la noi nu numai pentru a asigura și mări rendementul întreprinderilor economice ale statului azi în ființă, ci și din alte încă două motive. Unul că la noi se deschide pe viitor un teren de activitate, în această privință, neasemănat mai mare, ca până acum. Patrimoniul statului a fost enorm mărit — cum am văzut din cele două legi de mai înainte — prin trecerea în proprietatea statului a întregului subsol cu toate bogățiile lui și prin decretarea ca bun public a căderilor de apă. Al doilea motiv, că prin colaborarea cu inițiativa și capitalul privat, se ajunge la resurse financiare, care vor face posibil exploatare mai intenzive și nu vor mai lăsa bunuri de ale statului să se prădeze și nimicească din cauza neputinței de ale pune în lucrare. Că de ce importanță este acesta al doilea moment, permiteți-mi să-l ilustrez cu un exemplu. Statul are 1,840.000 hectare de păduri. Un hectar dă cam 250 m^3 de lemn. Cele 1.840.000 hectare ar trebui să dea 450 milioane de m^3 , ce ar trebui exploatați în termen de 100 de ani. Anual deci ar trebui tăiați 4. 6 mil. m^3 . Ei bine, din lipsa de capital, inițiativă, întreprinderi etc., se taie abia un milion. Restul se pierde, putrezând și nimicindu-se fără nici un folos.

Odată principiul colaborării admis și cunoscute fiind și motivele cu care am văzut că s'a justificat alcătuirea societăților anonime miniere, se vor înțelege, fără greutate, și rezoanele cari vor ca și această colaborare se fie scalizată prin societăți cu caracter național, adecă se asigure o majoritate românească, formată de stat și capitalul român.

Desvoltarea țării, în ultimele decenii și în cadrele ei înguste din trecut, a dovedit că energia și economia românească sunt în măsură să provadă organizația instituțiunilor economice, necesar progresului statului modern. Inșă trebuințele actuale ale României întregite, depășesc resursele sale imediate și complexitatea problemelor economice și tehnice, ce au a rezolvi toate țările tinere, transformate și mărite prin războiu, dau experienței și științei na-

țiunilor mari și mai înaintate, o valoare, pe care nimenea nu o va tăgădui. Între aceste condițiuni, colaborarea între capitalul național și străin de o parte și între stat de altă parte devine necesară și dorită.

Revenind la legea însăși, trebuie să remarcăm, că ea se aplică la toate întreprinderile statului, împărțindu-le însă în două grupe distincte. De o parte sunt întreprinderile cu caracter economic de interes general, chemate, a îndeplini servicii publice, interesând siguranța și apărarea națională, sau făcând obiectul unui monopol. Astfel de întreprinderi sunt: căile ferate, poșta, telegraful și telefonul și — mai mult sau mai puțin — regia monopolurilor de stat. Dar altă parte sunt întreprinderile cu caracter pur comercial și industrial, proprietate de stat, nefiind însă obiectul unui monopol. În această categorie intră; minele, pădurile, pescăriile, uzinele metalurgice, industriile de tot felul, întreprinderile de navigațiune fluvială și maritimă, aparținând statului etc.

Pentru prima categorie s'a menținut regia directă, din motive de *interes general*, politice și economice, care se leagă de funcționarea căilor ferate, poștelor și telegrafului sau de *interes financiar*, în particular importante, legate de monopolurile fiscale.

Dar toate acestea întreprinderi au un caracter comercial și nime nu va putea ignora inconvenientele, ce prezintă modul actual de exploatare al lor. De aceea legi speciale vor fi chemate să dea acestor întreprinderi o organizație nouă, așa cum s'a făcut deja prin legea pentru organizarea și exploatarea căilor ferate.

A doua categorie privește, cum am spus, întreprinderile cu caracter pur comercial și industrial. Legea găsește aici un câmp vast de aplicare. Domeniul de stat cuprinde:

1. *păduri*: 20% din întreaga întindere împădurită;
 2. *pescării*: în deltă, în bălțile Dunării și sudul Basarabiei.
 3. *Mine*: cărbuni la Lonia, pirit la Zlatna, aur și argint la Abrud și Săcărâmb, cupru la Altan-Tepe (Dobrogea), gaz metan la Sermaș, Copșa mică etc.
 4. *întreprinderi metalurgice*: Hunedoara, Cujir, Baia-mare;
 5. *întreprinderi de transport fluvial și maritim*: Soc. rom. de navig. fluvială; serviciul maritim român;
 6. *Docuri*: Brăila, Galați, Constanța;
 7. *stațiuni balneare*: Mehadia, Tekirghiol, Ocna etc.
- Toate aceste întreprinderi și multe alte ce vor mai lua naș-

tere, vor trebui exploatate, de acum încolo, prin societăți anonime, formate de stat și de particulari (naționali și streini), unde capitalul român, inclusiv al statului trebuie să aibă majoritatea. Acțiunile — în sensul legii — pot fi numai nominative și se plasează prin subscripțiuni publice, iar spre a garanta și pe viitor caracterul național al întreprinderilor, transferul acțiunilor se poate face numai cu învoirea Consiliilor de administrație. Un consiliu superior, numit de „control și îndrumare“, supraveghează executarea legii și statuează sau își dă avizul în toate chestiunile, ce interesează întreprinderile comercializate: evaluarea aportului statului, controlul statutelor, stabilirea bilanțelor și alte asemenea chestiuni. Legea rezolvă și o importantă chestiune social-economică. Precizează că în cel mult șapte ani dela constituirea unei societăți comercializate, proporția personalului român din fiecare categorie trebuie să atingă 70% în număr, salarii, indemnizații etc. Precizează mai departe — art. 27 — ca cota participării la beneficii a funcționarilor și lucrătorilor nu poate fi mai mică ca 15% din beneficiul net al singuraticelor întreprinderi.

Socot că chiar și din expunerea limitată ce am făcut, s'a putut aprecia importanța celor trei legi economice, cu cari ne-am ocupat. Pe lângă acestea mai sunt și altele, tot atât de importante: legea apelor, legea pentru organizarea și exploatarea căilor ferate, legea Creditului industrial și vor mai urma, desigur, unele, cari cu toate să compună și să întregască legislațiunea economică a României de azi.

Evident, pentru nime nu poate fi de mai mare însemnătate și folos moral și practic cunoașterea acestei legislațiuni, ca pentru cei chemați să lucreze în ogorul vieții noastre economice. Între aceștia, între cei dintâi, trebuie să fiți D-Voastră, ascultătorii acestei Academii, cari faceți studii superioare și cari — de azi înainte — nu veți mai putea intra în viață fără cunoștințe precise și sigure relativ la legislațiunea economică de azi și din viitor a țării. Acestei legislațiuni trebuie să i-se facă loc — după modesta mea părere — cât mai curând în programul învățământului comercial, industrial și tehnic. deci și în programul Academiei de înalte studii comerciale și industriale. Și până atunci însă, cred, că trebuie să i-se facă loc — fie chiar și numai în un capitol mai restrins — în cadrele vre-unuia din studiile existente în program. Ori, cum domeniul fiscal era și este studiat, în ce privește rolul său de producător de venituri publice, în

cadrul științei finanțelor și legislațiunii financiare, vom augmenta — începând cu anul ce se deschide — aceste cursuri cu un nou capitol: Legislațiunea economică.

* * *

Este pentru a treia oară, că mi-se dă prilejul să vorbesc la deschiderea cursurilor Academiei noastre. Întâia oară, acum trei ani, vorbind despre marile turburări sociale, economice și politice de după războiu, spuneam că deși nu întâlnim aproape nicăiri semnele serioase și încurajatoare ale unei reveniri spre stări mai normale, totuș nu trebuie să perdem nădejdea, pentru că ordinea morală și socială, pe care s'a întemeiat și trebuie să se întemeieze organizația lumii, a eșit totdeauna și din toate sgu-dirile biruitoare, precum încurajatoare va trebui să iasă și acum. În anul trecut, Vă arătam, cu fapte și date concrete, din lumea mare și din cea mai restrinsă a țării noastre, că — deși greu — — totuș — chiar și în un scurt restimp de doi ani — s'au realizat anumite progrese positive pe aproape toate terenele de activitate omenească. Le arătam ca produs al muncii și abnegațiunii mulțimii, care, prin un instinct de conservare și progres, tinde tot mai mult către o viață și activitate din ce în ce mai normală. În consecință, bazat pe adevărul, că numai munca sistematică, pricepută și asiduă este și rămâne salvatoarea popoarelor și a lumii, spuneam, că la munca grea și de mare răspundere pentru țara noastră, trebuie să se angajeze — cu trup și suflet — și generația tineră de azi, în deosebi cea care se pregătește pentru problemele reale ale vieții, pentru marile probleme social-economice, generație la care aparțineți și D-Voastră, studenții acestei Academii.

Din expunerile mele de azi s'a mai putut desprinde un crâmpel de lucrare nouă pentru organizarea vieții noastre social-economice; sunt legile de bază în viitoarea activitate de economie națională. De sigur — ca în ori și ce lucrare omenească — vor fi lacune și în aceste noi alcătuirii legislative. Experiența zilei de mâne, le va delătura însă.

Dar și așa cum se prezintă, legiuirile de care am vorbit scot la iveală — pentru noi — două momente, peste cari nu ne este îngăduit a trece. Unul, că evoluția către așezare și progres continuă și al doilea, că viața economică, în structura ei organică, în mijloacele și posibilitățile de acționare, se complică din ce în

ce. Noua așezare și progresele realizate prin legiuirile economice ale țării, trebuie să fie o încurajare și un îndemn de muncă pentru toți, văzând, că pe lângă toate greutățile ce se opun — nu numai la noi, ci în toată lumea — evoluăm spre stări mai ordonate, mai normale și mai sigure. În schimb complexitatea vieții economice, ce am arătat, că se va produce ca o urmare a noilor întocmiri, însă trebuie să ne fie un „memento“, cu ale cărui consecințe avem să ne tragem seama din bună vreme. Da, pentru că trebuie să înțelegem și să ne hotărîm a ne pregăti cât mai bine pentru viață. Acolo în laboratorul cel mare al vieții, numai aceia vor isbuti, cari se vor prezenta cu cunoștințe complete, precise și sigure; aceia, cari, pe lângă aceasta, vor mai avea și energia și răbdarea cuvenită.

Acum e timpul, iubiți prietini, să puneți bază pregătirii D-Voastră pentru ziua de mâine; să Vă adunați cunoștințele, repetez: solide și sigure, pe cari să Vă zidiți, să Vă clădiți viitorul. Materiile sunt multe și se înmulțesc pe zi ce merge. Legislația economică, de care am vorbit, e o pildă mult grăitoare. Pentru un învățământ superior și pentru greutățile vieții practice, cunoștințele acestea se pot câștiga numai pe lângă o muncă grea și de mare răbdare, a noastră și a D-Voastră de o potrivă. Silințele unora trebuiesc secundate de silințele celorlalți. Numai urmând astfel, nu vom fi desavuați în viață nici noi, nici D-V. Așa fiind trebuie să știm că și unii și alții stăm în fața unei grele răspunderi. Să ne facem deci datoria de acum, dela început și până la capăt.

IV. Istoricul anului școlar 1924-25.

Organizație. *Deschiderea cursurilor* a avut loc în ziua de 20 Octomvrie; cu această ocasiune a făcut rectorul raport asupra anului școlar 1923/1924 și prof. I. Laț edatu a vorbit studenților despre: *Problema culturii*.

Consiliul profesoral, basat pe experiențele membrilor săi, a decis ca începând cu acest an școlar *cursurile anului I să se facă în orele de înainte de amiază* (8—13) rămânând ca în anul aceasta cursurile anului II și III, iar la anul numai cele ale anului III să se facă în orele de după amiază (14—20). Este în interesul atât a temeiniciei pregătirii lor științifice cât și în a conservării sănătății lor, ca studenții anilor I și II, încă lpsiți de o pregătire profesională, să nu ocupe funcțiuni, cari i-ar împiedeca a frecventa regulat cursurile sau i-ar surmena făcându-le pe amândouă. Studenții anului III au un orariu mai puțin încărcat și ei au deja o pregătire pe lângă cea teoretică și una profesională suficientă pentru a putea face servicii bune în diferitele funcțiuni, ce le-ar ocupa. Dorim chiar, ca studenții anului III să caute ocasiune a câștiga o practică bună în cursul anului de studii, pentru a-și reduce greutatea trecerii de la banca școalei la biroul băncii, al fabricii, sau al altui stabiliment sau oficiu. Prin luarea acestei dispoziții față de orariu adevărat că studenților din anii I și II li-se răpește posibilitatea de a ocupa funcțiuni și astfel de a-și înlesni condițiunile grele de subsistență, dar în schimb să se considere faptul, că Academia acordă 50 locuri gratuite în Cămin, 30 burse în bani și alte 10 burse particulare, — și pe urmă să se considere marele avantaj, că ei se vor putea înzestra cu o pregătire teoretică aprofundată, — fără a-și fi alterat sănătatea.

O altă inovație importantă s'a făcut prin aprobarea Ministerului Instrucțiunii, ca studenții, cari audiează cursurile teoretice de pedagogie și filosofie dela această Academie cu scopul de a se pregăti de profesori pentru școli comerciale superioare, să poată asista la unele din lecțiile, ce se fac la școala superioară comer-

cială din vecinătatea imediată a acestei Academii. Cum licen-
 țiaților de Academii de comerț li sunt deschise numai urmă-
 toarele 3 catedre dela școlile sup. de comerț: 1. catedra de
 drept și economie, 2. catedra de științe comerciale (contabili-
 tate, birou com.) și 3. catedra de mărfuri și chimie, — 36 stu-
 denți din anul III au asistat la aceste lecții, și anume: 25 la cele
 de drept și economie, 8 la cele de studii comerciale și 3 la cele
 de mărfuri. În mediu fiecare a asistat la între 15—20 lecțiuni și
 a făcut fiecare însuși câte o lecțiune practică, care apoi a fost
 discutată și criticată din punct de vedere atât pedagogic cât și
 științific. Acest început bun va putea fi sistematizat, îndată-ce
 Ministerul Instrucțiunii va aproba cererea noastră ca această
 școală sup. de comerț să fie declarată școală de aplicație pe
 lângă seminarul pedagogic al Academiei și va aproba și sumele
 necesare pentru acest seminar.

Consiliul profesoral a luat decizia, ca în cele 9 examene
 din materiile anului I și în cele 11 din ale anului II, obligatorii
 pentru promovare, să *între ca obligatorii următoarele materii*:

pentru anul I:	pentru anul II:
Drept civil	Drept comercial
Contabilitate.	Știința financiară
Aritmetică com.	Contabilitate
Chimie ind.	Aritmetică com.
O limbă modernă.	O limbă modernă.

În 8 Februarie 1925 au vizitat școala și Căminul D-nii:
D. Burileanu, directorul general al învățământului superior și
I. Spirescu, directorul general al Contabilității din Ministerul
 Instrucțiunii.

Împlinindu-se cinci ani, de când d-l A. Ciortea conduce
rectoratul, Consiliul profesoral a procedat în luna Iunie la actul
 recomandării către Ministerul Instrucțiunii a 3 profesori pentru a
 fi unul numit rector. Cei recomandați au fost: A. Ciortea,
 Gh. Moroianu și O. Prie. Ministerul, considerând spiritul legii,
 sub a cărei imperiu se află încă Academia, la menținut de rector
 și pentru mai departe pe d-l Ciortea.

D-l *G. Celarianu*, absolvent al facultății de științe din Cluj
 (chimia) a fost numit asistent la catedra de mărfuri pentru anul
 școl. 1924/1925.

Profesorii definitivi ai Academiei și personalul adm. și de
 serviciu au fost împroprietăriți cu *loturi pentru case*.

Ministerul Instrucțiunii a aprobat *exproprierea celor două case*, cari intră în corpul în formă de oblong al edificiului Academiei. Exproprierea este pe cale de a se înfăptui și atunci terenul și camerele câștigate le vom întrebuința pentru mărirea Căminului.

S t a t i s t i c a .

Studentii înscriși în Academie în anul școlar 1924/25. Repartizați după naționalitate.

Anii de studii	Români		Maghiari		Germani		Ruși		Bulgari		Greci		Francezi		Evrei	
	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente
Anul I. . .	76	24	11	3	6	1	2	1	4	—	—	3	—	—	2	2
Anul II. . .	69	8	6	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Anul III. . .	54	5	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1
Total	199	37	18	3	9	3	4	1	4	—	—	4	1	—	3	4
Total general	236		21		12		5		4		4		1		7	

Studentii înscriși în Academie în anul școlar 1924/25. Repartizați după religie.

Anii de Studii	Orto-doxi	Greco-Catolici	Romano-Catolici	Re-formați	Unitari	Evang. Luterani	Mozaici
Anul I.	90	20	8	4	2	7	4
Anul II.	67	11	4	2	—	3	1
Anul III.	52	9	2	—	—	2	2
Total	209	40	14	6	2	12	7
Total general	249		34				7

Repartizați după locul de naștere.

Anii de Studii	R o m a n i a							Ungaria	Rusia	Statele-Unite	Polonia	Cehoslovacia
	Trans-silvania	Banat	Maramureș	Vechiul Regat	Bucovina	Basarabia	Dobrogea					
Anul I.	79	17	1	15	—	14	—	2	2	—	1	1
Anul II.	59	11	—	7	1	4	1	1	1	1	—	—
Anul III.	46	3	—	12	—	7	1	1	2	—	—	—
Total	184	31	1	34	1	25	2	4	5	1	1	1
Total general	278							12				

Repartizați după studiile în baza cărora au fost înscriși.

Anii de Studii	Bacalaureat de liceu		Absolvență de școală Comercială Superioară	
	Studenți	Studente	Studenți	Studente
Anul I.	83	22	25	5
Anul II.	43	6	34	5
Anul III.	35	10	21	1
Total	161	38	80	11
Total general	199		91	

Frecvență și examene. Frecventarea cursurilor a fost în decursul întregului an școl. normală, cu excepția zilelor 20 Februarie—2 Martie, în cari toți studenții s'au abținut dela cursuri. Pentru timpul acesta Căminul a fost evacuat și Cantina sistată. Asupra examenelor trecute cu succes urmează statistica.

Rezultatul examenelor din anul școlar 1924/25.

Anul școlar	Anii de Studii	Numărul studenților înmatriculați	Numărul studenților înscriși la examene	Examenе înscrise	Examenе admise	Examenе respinse	Absențe la examenе	Procentul celor admiși	Procentul de respinși și absenți
1924—1925	Anul I. . .	135	123	2354	1578	360	416	67%	33%
	Anul II. . .	88	80	1592	1030	203	359	65%	35%
	Anul III. . .	67	64	911	675	65	171	74%	26%
	Total	290	267	4857	3283	628	946	—	—
	Total general	290	267	4857	4857				

În decursul acestui an școlar au fost declarați *licențiați* ai Academiei următorii:

1. Amar Traian	din Siria	jud. Arad
2. Banciu Florin	„ Săliște	„ Sibiu
3. Bora C. Marin	„ Petreș	„ Hunedoara
4. Bozac A. (cu distincție)	„ Sâmbotelec	„ Cojocna
5. Bogdan Silviu	„ București	„ Ilfov
6. Borgovan Nicolae	„ Tăure	„ Năsăud
7. Brânzeiu Nicolae	„ Tufăriu	„ Caraș-Severin
8. Butnariu Ioan	„ Râșnov	„ Brașov

9. Buzea Ieronim	din Stena	jud. Târnava-Mare
10. Cioanca Petru	„ Alba-Iulia	„ Alba-Inferioară
11. Cioică Ioan	„ Strehaia	„ Mehedinți
12. Crăciun Gheorghe	„ Gârbova	„ Sibiu
13. Dephanis Eugeniu	„ Arad	„ Arad
14. Djimos Iulia	„ Rașcov	„ Podolsky
15. Drecin Dumitru	„ Arad	„ Arad
16. Dumitru Vasile	„ Galați	„ Covurlui
17. <u>Frâsie Serafim</u>	„ Sebeșul de Jos	„ Sibiu
18. Fritsch Robert	„ Beșineu	„ Năsăud
19. German Niculae	„ Aciliu	„ Sibiu
20. Givulescu Tiberiu	„ Odvos	„ Arad
21. Gologan V. G. Nicolae	„ Satulung	„ Brașov
22. Grimalsky Aglaia	„ Vădeni	„ Soroca
23. Hașegan Ilie	„ Armeni	„ Alba-Inferioară
24. Isac Octavian	„ Zlaști	„ Hunedoara
25. Iula P. Silviu	„ Crăciunești	„ Hunedoara
26. Kempfe Ernest	„ Bistrița	„ Năsăud
27. Meșianu Eugeniu	„ Ghimbav	„ Brașov
28. Moldovan Nicolae	„ Comițig	„ Turda-Arieș
29. Nistor Aurel	„ Arpătac	„ Brașov
30. Negru Ioan	„ Săcuieni	„ Cojocna
31. Părvu Ioan	„ Brașov	„ Brașov
32. Pașcovscaia Olga	„ Cetatea-Albă	„ Cetatea-Albă
33. Passalaqua Dumitru	„ Brașov	„ Brașov
34. Pascu Septimiu	„ Aiudul de Sus	„ Alba-Inferioară
35. Peneș Gheorghe	„ Buzău	„ Buzău
36. Perebinosof Jurie	„ Petrograd	„ Rusia
37. Petrescu Ștefan	„ Târgoviște	„ Dâmbovița
38. Popa R. Octavian	„ Tătăraști	„ Hunedoara
39. <u>Răchițan Letiția</u>	„ Galeș	„ Sibiu
40. Rahoveanu Vasile	„ Câlnic	„ Sibiu
41. Rădulescu Valentina	„ Bacău	„ Bacău
42. Savu Andreiu Titus	„ Feldioara	„ Făgăraș
43. <u>Secoșan Maria</u>	„ Grebenaț	„ Timiș
44. Secuiu Nicolae	„ Cluj	„ Cluj
45. Șiara Octavian	„ Vurpăr	„ Sibiu
46. Ștefu Ioan	„ Avrig	„ Sibiu
47. Stoian Gheorghe	„ Hațeg	„ Hunedoara
48. Tedoran Nicolae	„ Pianul de Jos	„ Sibiu

49. Topan Ioan din Feneșul-Săsesc jud. Cluj
50. Vasilescu Nicolae „ Galați „ Covurlui

Mijloace de învățământ. Excursii. Sporul din acest an școlar este:

- a) *Biblioteca*: 97 opuri în 129 volume. Lei 20.646.
b) *Muzeul de mărfuri*: 3 probe de materie primă prelucrată, în valoare Lei 2500.
c) *Laboratorul de Chimie*: Elemente chimice pentru laborator Lei 6414.
d) *Colecțiunea de harte*: Harta fizică a Europei, Asiei, Americii de Sud și Nord.

În cursul acestui an s'au făcut următoarele *excursii*:

1. Studenții anului II au vizitat sub conducerea prof. I. Voinea fabricile mai importante din Cluj, Turda și Câmpia Turdei în luna Mai.

2. Excursie cu 40 studenți ai anului III sub conducerea prof. I. Voinea, în zilele de 7—17 Aprilie având itinerarul: Oradea-mare, Arad, Timișoara, Reșița, Lugoj, Turnu-Severin, Craiova și Sibiu, în cari localități ei au vizitat cele mai importante stabilimente industriale.

3. A treia excursie s'a făcut cu 25 de absolvenți din luna Iunie, sub conducerea prof. I. Evian, în zilele 1—10 Iulie la care au participat și rectorul A. Ciortea, prof. L. Lacea, O. Prie, I. Voinea și secretarul H. Avram. Am vizitat: Brăila, Canalul Filipoiul, Galați, Tulcea, Canalul Ferdinand, Sft. Gheorghe, Ismail, Vâlcov și Chilia. Fiecare din participanții la această instructivă excursie va purta mult timp amintirile cele mai plăcute ale celor 10 zile neuitate prin impresiunile ce le-am primit în regiunea unică în felul ei a Deltei și prin ospitalitatea caldă pe care am întâmpinat-o în tot drumul nostru. Am rămas îndatorați dlui prof. I. Evian, care a mijlocit multe înlesniri (transport cu vapor, alimentare, etc.) dela societatea „Frigul“ și a condus cu mult tact și devotament toată excursia. Am transmis mulțumitele noastre Camerelor de Comerț din Galați, Brăila, Tulcea și Ismail, apoi societăților pescarilor engroșiști, autorităților comunale din localitățile atinse pentru primirea frumoasă și găzduirea frățască, ce ni le-au făcut. Bogățiile Deltei, pescuitul în mare (la Sft. Gheorghe, cu cârligele), plesile și porturile și mai presus de toate sentimentele frumoase și calde ale atât de primitorilor frați au emoționat adânc pe fiii munților din Ardeal, înveselindu-i și deschizându-le inimile lor spre o sinceră și statornică iubire frățască.

B u g e t u l

Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj în anul școlar 1925.

Venituri:		Lei	b.	Cheltuieli:		Lei	b.	Lei	b.
Ministerul Instrucțiunii				Academia:					
				a) Combustibil				123.900	
				b) Luminat				16.000	
				c) Apa				15.000	
				d) Reparaturi și întreținere . .				38.915	
				e) Mobilier				74.440	
				f) Mijloace de învățământ . . .				40.000	
				g) Telefon				4.000	
				h) Cheltuieli de birou				4.560	
				i) Curățitul coșurilor				2.500	
				j) Uzina de gaz				2.600	
				k) Rechizite școlare				10.000	
				l) Diverse				3.506	70
				Căminul Academiei:					
				a) Numerar		600.020	60		
				b) Combustibil		123.900	—		
				c) Apa		27.967	—		
				d) Luminat		10.491	20	762.378	80
								1.097.800	50

Fondurile

Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj în anul școlar 1924—1925.

No. cor.	Denumirea fondului	Intrate		Eșite		Sold	
		Lei	h.	Lei	h.	Lei	h.
1	Ioan I. Lapedatu, profesor	7.203	—	—	—	7.203	—
2	Camera de Industrie și Comerț, Cluj	22.136	—	—	—	22.136	—
3	Fondul bibliotecii Academiei	64.616	50	7.161	—	57.455	50
4	„ laboratorul de Chimie	69.778	—	1.198	—	68.580	—
5	„ de excursie al studenților	49.242	—	41.946	—	7.296	—
6	„ General	56.583	—	17.472	25	39.110	75
7	„ Băncii „Aurora“ Năsăud	3.060	—	—	—	3.060	—
8	„ Emil Petrovici	2.000	—	—	—	2.000	—
9	„ Banca Albina“	10.200	—	—	—	10.200	—
		284.818	50	67.777	25	217.041	25

S a l a r i i l e

Corpului didactic, personalului administrativ și de serviciu pe anul școlar 1924—1925, plătite de Ministerul Instrucțiunii au fost de Lei 1.592.663.—

Căminul (cu cantină) și Bursele. În anul școl. 1924/25 au fost adăpostiți în Căminul Academiei, având și nutrimantul, 70 studenți, numai la Cantină 15. Din aceștia 48 studenți gratuit și 15 semisolvenți au fost întreținuți de Ministerul Instrucțiunii.

	gratuit	semisolvenți	solvenți	Total
Anul I.	15	9	10	34
Anul II.	20	4	6	30
Anul III.	13	2	6	21
Total	48	15	22	85

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Academia a mai găzduit în Căminul și Cantina ei 50 elevi ai școlii sup. de comerț ca solvenți, acordând la 6 inși lunar câte o bursă de 800 Lei, la 6 inși câte 400 Lei și la 4 inși câte 300 Lei.

Dintre cei $(48+15)=63$ bursieri ai Ministerul Instrucțiunii numai 2 inși nu s-au făcut examenele regulamentare și astfel au fost lipsiți de locul din Cămin și Cantină; ceilalți au fost menținuți și pentru anul școl. viitor.

Banca „Bihoreană” din Oradea a întreținut 2 studenți în acest Cămin; Camera de Comerț din Cluj 3, Camera de Comerț din Oradea $4\frac{1}{2}$. Costul lunar al întreținerii unui student a fost de 1200—1300 Lei.

Două inconveniente au camerele Căminului: 1. din cele 7 camere 4 sunt mari, încât suntem nevoiți a adăposti în ele câte 20 studenți sau elevi; 2. camerile elevilor dela școala sup. de comerț sunt în imediata vecinătate a camerelor studenților Academiei. Sperăm, că prin exproprierea proiectată a celor două case, cari intră în corpul Academiei, să putem înlătura aceste inconveniente.

Suma dată de Ministerul Instrucțiunii pentru Cămin în anul 1924/1925 este de:

Nutriment	Lei 600.020 60
Combustibil	„ 123.900—
Apa	„ 27.967 —
Luminat	„ 10.491 20
Total	Lei 762.378 80

- Burse:* 1. *Ministerul Instrucțiunii* a aprobat în acest an școlar 30 burse à 600 Lei lunar pentru 9 luni din an;
 2. *Banca Centrală Cluj* 6 burse à 350 Lei lunar;
 3. *Industria Sârmei Cluj*, 4 burse à 3000 Lei;
 4. *Fondul granițelor din Caraș-Severin* ajutor la 4 studenți à 2000 Lei anual;
 5. *Camera de Comerț* din Timișoara 1 bursă à 1000 Lei lunar.

Donățiuni: a) *Cărți:*

Alexandru Lapedatu și Ioan Lupaș: Anuarul institutului de istorie națională.

Ministerul Finanțelor: Situația tezaurului public. 8 volume
 „ „ Bugetul general al Statului, anul 1925.
 3 volume.

Dr. Ioan Teodorescu: Anuarul statistic al României.

„ „ Statistica societăților pe acțiuni.

„ „ Statistica minieră a României pe anul 1923.

Dr. Ioan Teodorescu: Buletinul statistic al României. 2 vol.

Dr. I. I. Gârbacea: Șomajul în Ardeal și emigrarea. 2 exem.

Dr. Constantin Lacea: Deutsche Handelskorrespondenz,

Constantin I. Karadja: Contribuțiuni la deslegarea problemelor valutare și economice.

Universitatea din București: Dare de seamă 1915/1916—1923—1924.

Academie de Inalte Studii Comerciale și Industriale, București, Anuarul 1924—1925.

b) *Obiecte:*

1. dela fabrica Nicola și Fehér din Reșița probe de celuloid și produse fabricate;
2. dela Industria pentru destilarea lemnului din Reșița probe rezultate din destilarea lemnului;
3. dela fabrica de hârtie din Bușteni a Fraților Schiel o ladă cu fazele de transformare a lemnului în celuloză și a celulozei în hârtii.

c) *Bani :*

					LEI
Camera de Comerț și Ind. Oradea Mare	4 $\frac{1}{2}$	burse pe	9	luni	34 175
Banca „Bihoreana“ Oradea Mare	2	„	„	9	20.700
Banca „Centrala“ Cluj	6	„	„	9	18.900
Camera de Comerț și Industrie Cluj	3	„	„	9	27.000
Camera de Comerț și Industrie Timișoara	1	„	„	12	12 000
Industria Sârmei Cluj	4	„	„	9	10.800
Banca „Albina„ Sibiu pentru fondul general					10.000
și pentru multiplicarea cursurilor				10.000 =	20.000
Banca „Aurora“ Năsăud					2.000
„Cassa de păstrare“ Săliște				pentru fondul general	1000
Banca „Patria“ Blaj		„	„	„	1000
Banca „Silvania“ Cehul Silvaniei		„	„	„	500
Prima Ardeleană de asigurare		„	„	„	500

Diverse: *Asociația studenților* a dezvoltat o activitate în-deosebi prin colectare de sume pentru fondul de excursie și prin editarea de cursuri. S'au aranjat și 2 petreceri cu dans.

Societatea sportivă a Academiei a continuat a se afirma tot mai mult printre celelalte societăți, avansând în rangul societăților sportive de clasa I. Ministerul Instrucțiunii a venit în ajutorul ei cu suma de 15.000 Lei. Președintele ei a fost Prof. V. Roman și Director căp. Meșianu.

V. Istoricul anului școlar 1925-26.

Organizația. *Deschiderea cursurilor* a avut loc în ziua de 29 Octombrie în prezența întregului corp profesoral, a studenției asistând mai mulți intelectuali, cari poartă interes față de această școală, în frunte cu P. S. S. episcopul Nicolae al Clujului. Cu această ocaziune rectorul A. Ciorteș a făcut istoricul anului școl. 1924/1925 și profesorul I. I. Lăpădatu a ținut o conferință despre: „*Noua legislațiune economică*”.

În conformitate cu deciziunea consiliului profesoral luată încă în anul școl. trecut, acum și *cursurile anului II au fost mutate în orele de înainte de amiază*, rămânând ca de azi înainte numai orele anului III să se facă după amiază. Experiența anului școlar trecut asupra pregătirii, cu care s'au prezentat de astădată la examene studenții anului I, - - au constatat-o aceasta fiecare din profesorii examinatori — a confirmat întru toate presupunerile și motivele aduse cu ocaziunea luării deciziunii din anul trecut.

O altă inovație de natură didactică este sistarea *sesiunii ordinare de examene din luna Ianuarie*, rămânând pentru viitor numai două sesiuni: în lunile Iunie și Octombrie. Dispoziția s'a luat pentru: 1. a nu reduce durata și de altfel scurtă a timpului destinat pentru facerea cursurilor cu cel puțin 2 săptămâni și 2. a nu da ocazie studenților ca, fiind nevoiți a se pregăti de această sesiune, să lipsească prea mult dela cursuri.

Consiliul profesoral a discutat în două ședințe consecutive un *proiect de Regulament* pentru: înscriere, frecventarea cursurilor și pentru examene, prezentat Consiliului de rectorul A. Ciorteș. După unele modificări, rezultate din discuțiuni temeinice, proiectul a fost înaintat spre aprobare Ministerului Instrucțiunii în ziua de 23 Decembrie 1925. Modificările mai importante față de regulamentul Academiei din București, căruia se conformează până în prezent Academia din Cluj, sunt următoarele: 1. să se întregască examenul de licență cu o lucrare scrisă, pregătită acasă și prezentată cu cel puțin 2 săptămâni înainte de examenul înscris din

școală. Subiectul va fi fixat de profesorul respectivei specialități; 2. să se institue pe lângă acest examen de licență *general* și unul *special*, care se va putea da numai având la bază pe cel dintâi, de cei cari doresc a se pregăti de profesori pentru școlile comerciale superioare, având una din specialitățile: 1. științe comerciale, 2. drept și economie, și 3. mărfuri și chimie ind. Consiliul profesoral crede, că ar fi bine să se institue și al IV-lea an de studii, în care candidații de profesori să facă sistematic seminar pedagogic și să audieze încă cursuri de specializare; deasemenea să aibă ocazie a audia cursuri de specializare și licențiații, cari voiesc a se presenta la examen de doctorat. În cazul acesta anul I ar deveni an pregătitor (vezi motivele aduse în anuarul pt. anul 1923/924, pag. 46 și 47), iar anii II și III ar fi ani de pregătire teoretică generală.

Consiliul profesoral a luat hotărîrea ca pentru viitor să mențină cele două secțiuni: *bancară și industrială*, numai în anul al III de studii și nu și în cel de al II-lea. E o chestiune aceasta de tehnică de a grupă materiile teoretice și generale în anii I și II, făcând specializare numai în anul III, și aceasta în baza pregătirii sistematice teoretice din cei doi ani precedenți. În general, experiența trecutului ne-a făcut să credem, că se dă o pregătire teoretică generală mai sistematică, dacă și anul II este întrebuințat exclusiv pentru acest scop și dacă durata specializării o reducem numai la un an, la anul ultim de studii.

Consiliul profesoral a delegat ca reprezentant al Academiei în Consiliul de administrație al Camerei de Comerț din localitate pe dl A. Ciortea, rector.

Considerând continua evoluare în metodică importantului și noului *studiu al mărfurilor*, dl *prof. I. Voinea* a prezentat părerea sa bazată pe experiențele de până acum în cele următoare:

Istoria cuceririlor realizate în domeniul acestui studiu, în a doua jumătate a acestui secol, relativ la cunoașterea la origina și la transformarea materiei prime va fi fără îndoială una din cele mai frumoase pagini al istoriei progreselor cunoștiințelor omenești.

Din nenorocire, din punct de vedere didactic, nu se vede nici o sistematizare, care să coordoneze rezultatele câștigate. Masa aceasta de fapte și teorii, de valoare inegală, răspândite într-o mulțime de publicații științifice, nu sunt accesibile decât savanților de profesiune și publicul, mai ales acel al Academiiilor de comerț, cere cu însuflețire un rezumat al acestor rezultate câștigate.

Pentru aceasta profesorul este obligat să studieze memoriile originale, și numai după o grea și asiduă muncă, adesea ingrată, ajungi să te pui în curent cu progresele continue realizate.

Pentru ca știința să nu fie un catalog, a fost indispensabil ca spiritul să se refugieze la sursa cunoștințelor noastre din care toate decurg, la metoda științifică.

În studiul mărfurilor, așa cum s'a predat în școlile comerciale, uneori chiar în învățământul superior adeca în Academii de comerț, nu s'a avut în vedere decât catalogarea produselor comerciale, înșiruind în special pentru cunoașterea lor, mai ales însușirile externe, organoleptice, să numească și să definească varietatea lor. Acestei științe i s'a dat denumirea de *Merceologie*.

Or știința aceasta, studiul mărfurilor, nu depinde de o singură știință deosebită, din contra acest studiu este constituit printr'un ansamblu de date imprumutate la: 1. Științele naturale, zoologia, botanica, mineralogia, 2. la fizică și chimie, 3. la geografie, agronomie, tehnologie, mecanică etc.

Va trebui deci ca metoda întrebuințată în predarea acest i studiu să fie imitată după metodă studiilor de mai sus ajutătoare.

Or astăzi aproape nu mai este un produs comercial care să nu fie rezultatul unei industrii, așa că în asemenea condițiuni, preocuparea esențială a profesorului este să expună principiile, cari în mod rațional sunt la baza oricărui procedeu de fabricare, provocând prin aceasta și inteligența elevilor pentru studii ulterioare mai înaintate.

Deaci o nouă știință, numită *Technologia* produselor comerciale, iar catedra a luat denumirea de *Studiul mărfurilor și tehnologia lor*.

Technologia descrie procedeele întrebuințate în arte și în industrii pentru a transforma materia brută în obiecte necesare omului. Aceste procedee sunt aplicațiuni imprumutate fie dela științele matematice, fie dela științele fizico-chimice și naturale, așa că nu se poate face un studiu profitabil dacă nu se cunosc datele științifice pe care se bazează. Iată pentru ce în noua metodă de predare, trebuesc dela început puse în evidență pentru fiecare industrie, principiile pe care fiecare din ele le pune în aplicație.

Ca urmare firească, conform adajului că „Natura merge dela simplu la compus“, s'a modificat și modul de predare al acestui studiu.

Pentru a utiliza cu folos aceste cunoștințe este necesar să se stabilească mai întâiu:

1. Marile grupuri la cari aparțin produsele comerciale.

2. Să se arate afinitățile produselor cari fac parte dela aceeaș grupă, căci numai astfel evităm catalogarea fastidioasă a produselor comerciale, și știința aceasta devine accesibilă și ușor de memorizat pentru elevi.

Pentru exemplificare vom lua una din marile grupuri de produse comerciale și anume *Industria alimentară*. (Vezi pag. urm.)

Și odată aceste grupuri stabilite, deabia acum profesorul va începe studiul fiecărui produs comercial arătând și tehnologia lui.

Pentru ușurința acestui studiu profesorul utilizează:

1. Muzeul de mărfuri, produse comerciale, aflate în comerț în stare naturală sau artificială, semifabricat sau fabricat.

2. Muzeul pedagogic, cuprinzând probe de fazele prin care o marfă trece dela materia primă până la eșirea fabricatului din fabrică.

3. Lucrări practice de laborator și anume:

a) Lucrări asupra rocilor de natură eruptivă

b) „ „ „ „ „ sedimentară.

c) Încercări asupra silicaților ca materiale de legătură în construcții.

d) Încercări asupra combustibilului.

e) „ „ petrolului lampant.

f) „ „ uleiurilor industriale de uns.

g) „ „ zahărului.

h) „ „ glucozei etc.

i) „ „ vinurilor și a berei.

j) „ „ alcoolurilor și spirtoaselor.

k) „ „ untdelemnului și alte uleiuri comestibile.

l) „ „ făinurilor.

m) „ „ țesăturilor.

n) „ „ laptelui și derivatelor lui.

o) „ „ grăsimilor: animale și vegetale.

p) „ „ pielei și materiile tanante.

r) Examen microscopic al materiilor aminacee.

s) „ „ „ fibrelor textile.

s) Falsificările (recunoașterea materiilor alimentare: cafea etc.)

t) Încercări asupra hârtii etc.

4. Excursiuni științifice pe la diferitele fabrici.

Industria Hidraților de carbon Se extrag din anumite produse agricole. Contin H. și O. în aceleași proporții ca în apă adică H ₂ O și C. Deci sunt formate din trei corpi simpli în cari numărul atomilor de H este dublu ca O.		Există un foarte mare număr de Hidrați de carbon, care însă au aceeași formulă moleculară distingându-se prin proprietăți fizice : 1. Mat. amidacee $C^6H^{10}O^5$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{amidon} \\ \text{feculă} \\ \text{dextrină} \end{array} \right.$ 2. Glucoza $C^6H^{12}O^6$. sau $C^6(A_2O)^5$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{printre cari glucozele propriu-zise sau Zahărul din fructe. Ex.: pulberea albă abundentă la suprafața prunelor, sau sucii strugurilor, cireșelor, cu un cuvânt toate fructele cu sămburi.} \end{array} \right.$ 3. Zacharoza $C^{12}H^{22}O^{11}$ sau $C^{12}(H_2O)^{11}$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{sau zăhărul propriu-zis industrial. Se găsește în trestia de zahăr, în sfeclă, în morcovi, în pepene, cocian de porumb etc.} \end{array} \right.$ 4. Celuloza $C^{24}H^{40}O^{16}$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{O așezăm aici în aceeași grupare de produse ca având aceeași compoziție chimică cetezimală. O găsim constituind membrana celulelor vegetale și fibrele textile ale bumbacului, inului, cânepa, în portocale reprezentând masa albă dintre coaje și miez etc. Jucând un foarte mare rol în numeroase industrii, ca fabricarea hârtiei etc.} \end{array} \right.$
	a)	
	Industria alimentară și în parte agricolă.	
	b)	1. Vinul, berea, cidrul — beuturi alcoolice nedestil. 2. Beuturi alcoolice destil. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Rachiul de tescovină} \\ \text{de drojdie} \\ \text{Țuica, cognacul etc.} \end{array} \right.$ Toate acestea conțin treizeci până la 50 % alcool. 3. Alcoolii industriali: conțin până la 96 % alcool. Provin din destilarea musturilor fermentate și scoase fie din cereale, fie din reziduuri (melasă din sfeclă), din cartofi etc. 4. Oțetul, produs oxigenat al alcoolului. 5. Laptele cu brânzeturile, untul, caseina etc. 6. Transformarea amidonului în glucoză etc.
	c)	Industria în parte agricolă. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Morăritul, brutăria, panificația, pastele alimentare.} \\ \text{Grăsimile, uleurile vegetale etc.} \end{array} \right.$

Dl inginer silv. *T. Buhescu*, consilier la casa pădurilor din Cluj, *conferențiar suplitor pentru industria și comerțul lemnului* la această Academie, mutându-și domiciliul din Cluj, a renunțat la postul său. În locul dânsului a fost numit pe ziua de 1 Nov. 1925 în aceeași calitate, dl inginer silv. *Al. Bratu*, inspector-șef la direcțiunea silv. regională, Cluj.

În locul dlui *G. Celarian*, *asistent suplitor la catedra de mărături*, a fost angajat dl *Alexa Vasile*, licențiat în chimie dela Universitatea din Iași.

În locul dlui avocat *Valer Roman*, care a suplinat timp de 2½ ani pe dl *I. Mateiu* la catedra de drept civil și comercial și care, mutându-și domiciliul la București, a renunțat la postul său, pe ziua de 1 Ian. 1926, a fost numit de Ministerul Instrucțiunii dl magistrat *Dl. Victor Pop*, președinte la Curtea de apel din Cluj.

În ședința din 21 Aprilie 1926 a Consiliului profesoral rectorul *A. Ciortea* face cunoscut, că în numele Academiei a trimis dlui prof. *I. I. Lapedatu*, numit de *M. S. Regele Ministru al Finanțelor* în guvernul generalului *Averescu*, următoarea telegramă de felicitare :

„În numele tuturor profesorilor și al întregului personal administrativ și de serviciu al Academiei Vă presint felicitările noastre pentru înalta distincțiune ce Vi s'a dat prin numirea în fruntea azi a celui mai dificil resort din guvernul țării, în al finanțelor.

Academia mândră de profesorul ei, vede acum în persoana DVoastră pe protectorul ei și Vă roagă să o sprijiniți.“

Rectorul A. Ciortea.

Consiliul profesoral a luat cunoștință de acest act onorant pentru școala noastră cu vie satisfacție. Dl prof. *Lapedatu* de ș angajat acum la munca grea a înaltului său post, nu ș-a întrerupt activitatea sa didactică și a continuat și pentru mai departe a-și ține regulat cursurile și examenele.

O a doua cinste pentru școala noastră și pentru corpul ei didactic este alegerea de vicepreședinte al Camerei deputaților în persoana dlui profesor *O. Prie*.

Pe ziua de 15 Mai a fost numit profesor titular la catedra de istoria comerțului dl *Dimitrescu Marin*, fost conferențiar definitiv pentru această materie.

Pe ziua de 1 Octomvrie 1926 au fost numiți profesori titulari dnii: *Nicolau Sebastian*, conferențiar supl. la Fizica industrială și

Tehnologia industrială, pentru *catedra de Chimia industrială* și
V. D. Athanasescu, inspector financiar, pentru *catedra de Fizică
ind. și Tehnologie industrială*.

Statistica.

Studentii înscriși în Academie în anul școlar 1925/26.
Repartizați după naționalitate.

Anii de Studii	Români		Germani		Maghiari		Bulgari		Greci		Evrei		Alte na.	
	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente
Anul I.	70	14	4	—	11	2	—	—	2	—	3	3	1	—
Anul II.	60	13	4	—	9	1	1	—	—	1	—	—	—	—
Anul III.	48	10	—	1	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Total	178	37	8	1	24	3	1	—	2	1	3	4	1	—
Total general	215		9		27		1		3		7		1	

Studentii înscriși în Academie în anul școlar 1925/26.
Repartizați după religie.

Anii de Studii	Orto- doxi		Grecu- catolici		Romano- catolici		Unitari		Re- formati		Evang. Luterani		Mozaici		Alte conf.		Baptiști și Advent.	
	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente	Studenti	Studente
Anul I. .	54	13	17	1	6	2	2	—	3	—	4	—	3	3	1	—	1	—
Anul II. .	45	11	15	2	2	—	2	—	5	1	4	—	—	—	1	1	—	—
Anul III. .	44	10	4	—	2	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Total	143	34	36	3	10	2	4	—	10	1	8	1	3	4	2	1	1	—
Total general	177		39		12		4		11		9		7		3		1	

Repartizați după locul de naștere.

[illegible]

Repartizați după studiile în baza cărora au fost înscriși.

Anii de Studii	Bacalaureat de liceu		Absolvență de Școală Comercială Superioară	
	Studenti	Studente	Studenti	Studente
Anul I.	56	12	35	7
Anul II.	56	11	18	4
Anul III.	27	7	26	4
Total	139	30	79	15
Total general	169		94	

Frecvența cursurilor și examene. Cursurile au urmat fără nici o întrerupere până la 25 Maiu și au fost frecventate în mod normal. Comisiunea Căminului și Rectoratul au exercitat control asupra bursierilor chiar și în decursul anului. Au fost exmatriculați din cauza frecvenței insuficiente 30 studenți. Rezultatul examenelor din acest an școlar se evidențiază în următorul tablou:

Rezultatul examenelor din anul școlar 1925/1926.

Anul școlar	Anii de Studii	Numărul studenților înmatriculați	Numărul studenților înscriși la examene	Examele înscrise	Examele reușite	Examele respinse	Absențele la examene	Procentul celor admiși	Procentul de respinși și absenți
1925—1926.	Anul I. . .	98	202	1366	838	336	192	61%	39%
	Anul II. . .	81	192	1671	1117	193	361	67%	33%
	Anul III. . .	59	113	814	560	71	183	69%	31%
	Total	238	507	3851	2515	600	736	—	—
	Total general	238	507	8851	3851				

Dăm aici *tabloul licențiaților Academiei din anul școlar 1925/1926*:

1. Abraham Antonie	din Cluj	jud. Cluj
2. Abraham Francisc	„ Brașov	„ Brașov
3. Albu Ioan	„ Vraniu	„ Caraș-Severin
4. Bădițoiu Ioan	„ Brașov	„ Brașov
5. Beșa Tiberia	„ Zlatna	„ Alba-Inferioară
6. Binder Andrei	„ Daneș	„ Târnava-Mare

7. Bota Petru	din Sibiu	jud. Sibiu
8. Bradea Ionel	" Galați	" Covurlui
9. Bronstein Ehevod	" Tarutino	" Cetatea-Albă
10. Butnariu Emil	" Râșnov	" Brașov
11. Ciocârlie Simion	" Eselnița	" Caraș-Severin
12. Damian Maria	" Statele-Unite	" America de Nord
13. Demian Alexandru	" Almașul Mare	" Cluj
14. Dumitriu Ionică	" Galați	" Covurlui
15. Găzdău Ioan	" Geoagiul de jos	" Hunedoara
16. Leonte Dumitru	" Sulina	" Tulcea
17. Leoveanu Emanoil	" Craiova	" Dolj
18. Lungu Octavian	" Bistrița	" Năsăud
19. Luca Lazăr	" Ocna Sibiului	" Sibiu
20. Lupu Axente	" Bistrița	" Năsăud
21. Moldovan Iacob	" Jabeșița	" Mureș-Turda
22. Nicolau Grigorie	" Tecuciu	" Tecuciu
23. Onciu Elisabeta	" Budapesta	" Pest-Piliș
24. Pelle Aureliu	" Pomi	" Satu-Mare
25. Popa Ioan	" Alămor	" Alba Inf.
26. Popoviciu Ioan	" Dârste	" Brașov
27. Șoșdean Teodor	" Deta	" Timiș-Torontal
28. Trancea Vasile	" Strehaia	" Mehedinți
29. Ursu Maria	" Pianul de jos	" Sibiu
30. Zaharie Liviu	" Ludișor	" Făgăraș
31. Zimmermann Erna	" Dorotea	" Năsăud

Mijloace de învățământ, Excursiuni: 1. *Biblioteca*

a sporit în anul acesta cu 81 opuri în 100 volume în valoare de Lei 16.118;

2. *Laboratorul de Chimie*: Elemente chimice pentru laborator în suma de Lei 24.588.50.

3. *Muzeul de mărfuri* cuprinde:

1. dela Industria textilă arădană am primit probe de diferite bumbacuri și transformarea lor în fibre textile;
2. dela fabrica Seewaldt din Brașov, probe de paste alimentare;
3. dela Direcția exploatării cărbunilor dela Lupeni, produse combustibile și destilarea lor.

Sporul din acest an este 3 probe de materii prime prelucrate.

Și în decursul acestui an studenții anului II au vizitat diferite fabrici din localitate, din Turda și din Câmpia Turzii, iar

40 studenți ai anului III au făcut o excursie mai mare în zilele de 1—17 Iulie vizitând 3 regiuni: Transilvania, Constanța—Brăila—Galați, valea Prahovei. Ei au vizitat:

1. In Transilvania:

a) *Arad*: unde s'a vizitat: *Fabrica de textile Aradeană*, la care dl Director Heinz Perndauner a fost de o atențiune deosebită; *fabrica de lac și vâpsele*. „*Faianța*“.

b) *Timișoara*: Industria marmorei și a granitului. Fabrica de tutun de sub direcția d-lui Profesor-Inginer Mardan. Industria lânii. Ciorapi jaquard și „Kandia“ fabrica de bonboane. A pus multă însufletire, ca în totdeauna dl Profesor Emil Mihaie. De asemenea dl Prof. Strugha.

c) *Reșița*: Uzinele Metalurgice. Fabrica de destilat lemnul, Celuloid — a d-lor Nicola & Fehér. Ca în totdeauna și anul acesta, d-nii Director Orghidan, Bálint, și mai ales dl Bocianu, — au arătat o deosebită bunăvoință studenților Academiei noastre. Dl Mózes rămâne un constant prieten al nostru.

2. a) *Constanța*: Docurile. Conductele de Petrol. Mamaia, băile Movila—Techirghiol, Oieria Pallas și Depozitul de armăsari al statului dela Anadolkiol. Atât dl Boroș, fostul președ. al Cam. de Comerț, cât și reprezentanții Primăriei au fost extrem de binevoitori. Vizitarea podului Carol I dela Cernavoda.

b) *Cernavoda*: Cernavoda—Brăila cu vaporul pe Dunăre. La Brăila s'a vizitat moara extrem de interesantă a dlor Lichiardopoulo. Rizeria Română și mamolul la Lacu sărat.

c) *Galați*: Fabrica de cherestea Goetz.

d) *Câmpina*: Sondele de Petrol. Rafinăria Steaua Română.

3. a) *Sinaia*: Palatul Regal. Fabrica de cuie Costinescu.

b) *Brașov*: Fabrica de Postav „Scherg“. Fabrica de paste alimentare „Seewaldt“.

Consiliul profesoral a aprobat spesele efective pentru ca dl prof. Voinea, directorul muzeului și laboratorului de mărfuri să poată vizita fabricile din Reșița, Lupeni, Cisnădie, Dicio-Sânmartin. Dela petrecerea aranjată de studenții anului III în ziua de 27 Febr. 1926 în sala mare a Academiei a rezultat un câștig curat pentru Fondul lor de excursii, de Lei 15.000.

S a l a r i i l e

Corpului didactic și personalului administrativ și de serviciu plătite de Ministerul Instrucțiunii, au fost dela 1 Oct. 1925 până la 31 Sept. 1926 de Lei 1.790.077.—

B u g e t u l

Academiei de Inalte Studii Com. și Ind. din Cluj, pe anul școlar 1925/1926

Venite	Lei	B.	Cheltueli	Lei	B.
Ministerul Instrucțiunii	800.000	—	Căminul Academiei . .	360.000	—
			Mijloace de învățământ	23.823	—
			Mobilier	25.026	—
			Luminat	21.368	80
			Apa	20.681	—
			Reparaturi	18.975	—
			Telefon	4.000	—
			Cheltueli de birou . . .	5.933	50
			Rechizite școlare . . .	9.460	—
			Coșurile	1.880	—
			Diverse	824	—
			Sold la 1 Octombrie 1926	308.028	70
	800.000	—		800.000	—

F o n d u r i l e

Academiei de Inalte Studii Com. și Ind. din Cluj, pe anul școlar 1925/1926

Nr. curent	Denumirea Fondului	Intrări		Eșiri		Sold	
		Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	Ioan I. Lapedatu	7.968	—	—	—	7.968	—
2	Camera de Ind. și Com. din Cluj	54.033	—	—	—	54.033	—
3	Fondul Bibliotecii Academiei .	67.171	—	188	50	66.982	50
4	„ Laboratorul de Chimie .	72.542	—	24.588	50	47.953	50
5	„ de excursii	7.771	—	1.700	—	6.071	—
6	Fondul General	68.698	—	22.472	25	46.225	75
7	Banca „Aurora“ Năsăud . . .	5.281	—	—	—	5.281	—
8	Emil Petrovici	2.075	—	—	—	2.075	—
9	Banca „Albina“ Cluj	10.812	—	—	—	10.812	—
10	Fondul Medical	9.927	—	—	—	9.927	—
11	Fondul pentru diplome	49.990	—	7.050	—	40.940	—
		356.268	—	57.999	25	298.268	75

Căminul (cu cantină) și bursele. În anul școlar 1925/1926 Căminul s'a luptat cu multe greutăți. — Comisia lui (d-nii O. Prie, C. Lacea, Al. Ionescu și directorul Căminului, A. Ciortea) în repetite rânduri se vede nevoită a-l delega pe directorul Căminului pentru a solicita în persoană Ministerului sumele necesare pentru întreținerea bursierilor. Scumpirea crescândă din lună în lună desechilibrează sumele preliminate, cari și de altfel erau destul de modeste.

Socotelile anului 1924/1925 au fost verificate de cei trei cenzori ai Căminului, dnii: I. I. Lapedatu profesor, I. Pantea, funcționar la inspectoratul învățământului Cluj, și O. Sglimbea, director la Banca Centrală Cluj, și au fost aflate în conformitate cu registrele și justificate.

În anul acesta Căminul a găzduit 44 studenți gratuit, 13 cu semisolvă, 3 solvenți și 50 elevi dela școala sup. comercială, toți solvenți.

	gratuit	semisolvă	Total
Anul I.	8	6	14
Anul II.	20	3	23
Anul III.	16	4	20
	44	13	57

Costul nutrimentului zilnic pentru un student a variat dela 30 până la 40 Lei.

Starea sanitară a fost satisfăcătoare. Comitetul studenților a exercitat controlul prevăzut în regulamentul Căminelor. N'a fost nici un singur caz disciplinar.

Căminul Academiei a fost luat în Bugetul Ministerului, separat, acum pentru întâia dată, cu suma de 300.000 Lei. Restul sumelor necesare l-am dat din bugetul Academiei, care însă încă nu e suficient pentru a acoperi toate cheltuelile până la 31 Dec. 1926. Până la data de azi pentru Cămin s'a cheltuit suma de Lei 360.000, până la 31 Decembrie 1926 mai necesităm pentru Academie și Cămin la un loc suma de 300.000 Lei, pentru a cărei acoperire tot numai Ministerului Instrucțiunii suntem nevoiți a ne adresa cu rugare, căci sumele ce le primim dela cele 2 Camere

de Comerț (Cluj și Oradea-M.) și dela cele câteva Bănci încă sunt tot prea mult modeste, decât să putem cu iele face față scumpirii crescânde a traiului.

Camera de Comerț din Cluj întreține 3 stud. (9 luni)

" " " " Oradea M. " 5 " (9 ")

Banca Bihoreană " " " " 2 " (9 ")

Burse (în bani). Și în acest an Ministerul a luat în bugetul său 30 burse à 600 Lei lunar pentru 9 luni. Au mai dat burse:

Banca Centrală 3 burse à 4000 Lei anual;

Industria Sârmei 3 " à 300 " lunar (9 luni)

Timișana, Timișoara 2 " à 1000 " " (9 ")

Prof. I. Evian 1 " à 7200 Lei.

Camera de Comerț și Industrie, Timișoara 1 bursă à 1000 Lei lunar (12 luni).

D o n a Ț i u n i l e

primite de Academie în anul școlar 1925/1926.

Nr. crt.	Numele Donatorului	Lei	B
1	Camera de Industrie și Comerț din Cluj	30.000	—
2	Banca „Albina“, Sibiu	10.000	—
3	" „Aurora“, Năsăud	2.000	—
4	" „Bihoreana“, Oradea (2 burse pe 9 luni) .	23.400	—
5	" Centrala, Cluj (3 burse à 4000 Lei) . . .	12.000	—
6	Industria Sârmei (3 burse à 300 Lei)	8.100	—
7	Camera de Ind. și Com. Cluj (3 burse pe 9 luni)	35.100	—
8	" " " " " Oradea (5 burse pe 9 luni)	58.750	—
9	" " " " " Timișoara (1 burse pe 12 luni)	12.000	—
10	Banca Timișana, Timișoara (2 burse à 1000 pe luni)	18.000	—

VI. Corpul Profesoral.

a) Definitivi.

1. **Ciorteza Aurel**, Profesor la catedra : *Matematica financiară și Teoria și tehnica asigurărilor*.

Licențiat în științele matematice—fizice dela Universitatea din Cluj. Numit profesor definitiv cu Decret Regal Nr. 4471—7 Noemvrie 1921 pe ziua de 1 Nov. 1921.

Fost profesor la liceul ort. român din Brașov (1896—1920); fost Director al învățământului profesional și director gen. al învățământului din Ardeal. Rectorul Academiei dela 1920. Senator de Sălaj. Membru în Consiliul de Ad-ție al Camerii de Ind. și Comerț din Cluj. Președintele Consiliului parohial ort. din Cluj. Membru în secțiunea științifică a „Astrei“. Membru în Consiliul eparchiei ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului.

Lucrări :

Din viața stelelor, conferință, Cernăuți 1897.

Curenții și razele electrice, Brașov 1900.

Matematica Financiară, Brașov 1906.

Curs de Fizică experim. 2 vol. Cluj, 1923—1926.

Introducere în principiul relativității. Cluj 1925.

Articole și rapoarte în diferite reviste și anuare.

2. **Dimitrescu Marin**, Profesor la catedra : *Istoria comerțului* (universal și românesc).

Licențiat al facultății de Litere și Filosofie din București și doctor în filosofie dela Universitatea din Lipsca. Numit Conferențiar temporar cu ord. min. 71196—9/VIII—1923 (pe 1 Sept. 1923); Conferențiar definitiv pe 1 Sept. 1924 cu ord. min. Nr. 83948-17-IX-1924; titular cu Decret regal Nr. 2323/1926 pe ziua de 15 Maiu 1926.

Fost profesor și director la Liceul „Gh. Lazăr“ din București. Profesor de istorie la Școala de Răstoiu. Director general al învățăm. superior.

Lucrări :

Studiu asupra administrațiunei Romane în Dacia.

Étude sur les rapports politiques de Philippe-Auguste avec Richard Coeur de Leon, Lipsca 1897.

Pierre de Gavaston, compte de Courneuvilles, son rôle pendant le commencement du règne de Edouard II. (1307—1314) Paris 1898.

Trăsurile caracteristice ale constituțiunii poporului englez, București 1906.

Bibliografia istorică pentru studiul constituțiunii poporului englez, București 1906.

O nouă orientare a studiilor istorice.

Studii asupra stării politice, economice și financiare a Țărilor Române în anii 1822—29.

Politica lui Napoleon I față de Țările Române, București 1920.

Manual de istorie universală, medie și modernă, București.

Manual de istorie modernă și contemporană, București.

Insemnătatea zilei de 10 Maiu, București 1906.

Istoria generală pentru clasele I, II, III, V în colaborare.

Importanța factorilor economici în dezvoltarea vieții istorice a omenirii, Cluj.

3. Evian Ion, Agregat la catedra: *Studiul practic al întreprinderilor industriale și comerciale și la Comerțul exterior și legislația vamală.*

Licențiat al Academiei comerciale din Lipsca și doctor în științele economice dela Universitatea din Lipsca. Numit agregat suplinitor cu ord. min. Nr. 84712-8—IX-1922 pe ziua de 1 Oct. 1922; și agregat definitiv cu Decret Regal Nr. 1027—1924 pe ziua de 1 Aprilie 1924.

Fost sub-administrator al pescăriilor Statului din Tulcea. Fost administrator al pescăriilor Statului din Galați. Fost director în Ministerul Industriei și Comerțului cu delegație de Secretar General al aceluiaș minister la Cluj, după desființarea Consiliului dirigent din Ardeal. Fost directorul Suc. Băncii Generale a Țării Românești din Cluj. Membru în Consiliul superior al Economiei Naționale. Directorul comercial al soc. an. „Frigul“.

Lucrări :

Die Eisen- Produktion und Consumption in Deutschland (Manuscris). ✓

Das Staatssteuerwesen in Rumänien und die Möglichkeit seiner Reform, Bukarest 1915.

Pescăriile din sudul Basarabiei, Chișinău 1919.

Problema monetară Cluj 1924. Darea de seamă a Academiei, anii 1922/23 și 1923/24.

Curs de Comerț Exterior și Legislație vamală (litografiat Cluj 1923).

→ Studiul practic al Întreprinderilor Comerciale Industriale (manuscris).

Diferite articole în revistele de specialitate.

4. Gârbacea Iosif, Conferențiar pentru: *Contabilitatea Industrială și Industria și meseriile în România*.

Licențat al Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București și doctor în științele economice dela Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din București. Numit conferențiar suplinitor cu ord. min. Nr. 46927—1923, pe ziua de 1 Octomvrie 1922, și conferențiar def. pe 1 Sept. 1924 cu ord. min. 83950-17-IX-1924. Director Comercial la soc. națională de gaz metan din Cluj.

Lucrări:

Problema muncii la întreprinderile miniere din Transilvania, Cluj 1924.

Șomajul în Ardeal și Emigrarea, Cluj 1925.

Colaborare permanentă la revistele: Societatea de mâine, Cluj și Miniera, București.

Manuscris în curs de prelucrare: Naționalizarea Industriei în Transilvania.

Contabilitatea Industrială și organizarea comercială în industrie.

5. Lacea Constantin, Profesor la catedra: *Limba și Corespondența germană*.

Licențiat în litere și filosofie dela Universitatea din Budapesta și doctor în Filologie dela Universitatea din Lipsca. Numit agregat def. cu Decret Regal Nr. 211—1922; și titular cu Decret Regal 1352-28-III-1923 pe ziua de 1 Aprilie 1923.

Fost profesor la liceul ort. român din Brașov și la liceul „Gheorghe Barițiu” din Cluj. Fost membru al biroului presei din Stockholm (1917—1918). Fost membru al Consiliului Național al României întregite constituit la Paris. Colaborator la redactarea dicționarului Academiei Române. Membru activ al secțiunilor științifice-literare ale „Astrei”.

Lucrări:

Untersuchung der Sprache der „Vlaça și petreacerea știinților” des Metropolitén Dosoftei. Lipsca 1889.

Articole de lexicografie scrise în calitate de colaborator al D-lui Sextil Pușcariu la Dicționarul Academiei Române.

Manual de Limba Germană, Brașov. Partea I-II, a. 1904, ed. II, a. 1907, partea III-IV, a. 1906.

Conversații româno-germane-franceze, Brașov 1904.

Ioan Popea: Carte de cetire, ed. V. revăzută, Brașov 1905.

Copiștii Psaltirii Scheiene, Cluj 1924.

Deutsche Handelskorrespondenz, zum Gebrauche an rumänischen Handelshochschulen, Cluj 1925.

Deutsches Lesebuch für höhere Handelshochschulen und verwandte Anstalten. Partea I-II, Cluj 1926.

Diferite articole de literatură veche germană și română și studii lingvistice publicate în ziare și reviste românești și streine și mai ales în „Dacoromania“, buletinul Muzeului Limbii Române de pe lângă Universitatea din Cluj.

6. Lapedatu I. Ion, Profesor la catedra: *Știința și legislația financiară și Tehnica băncilor*. (Finanțele private).

Licențiat în științele comerciale dela Institutul din Budapesta pentru pregătirea de profesori pentru școli comerciale superioare. Numit profesor tit. cu Decret Regal Nr. 5406-26-XII-1921 pe ziua de 1 Ianuarie 1922.

Fost secretar la „Asociațiune“, Sibiu. Fost Director de Bancă timp de 17 ani. Fost Secretar General la resortul finanțelor în Consiliul Dirigent. Secretarul „Solidarității“, Federala Băncilor române din Transilvania, 1908—1922. Actual Ministru al Finanțelor.

Lucrări :

Românii Seceleni : Cauzele decadenței lor economice și mijloacele de îndreptare, epuizată, Brașov 1899.

Teoria asigurărilor asupra vieții, 1902.

Adam Smith : Sistemul său de Economie Politică, Budapesta 1902.

Lupte zădărnice : Socialismul împotriva individualismului, Budapesta 1903.

Probleme sociale și economice, Brașov 1904.

Studii de Contabilitate, Sibiu 1904.

Banca Austro-Ungară, Sibiu 1904.

Efectele publice, Sibiu 1905.

Politica de Discont, Sibiu 1905.

Studii practice de bancă, Sibiu 1906.

Băncile în noua reformă a dărilor, Orăștie 1908.

La cheștiunea băncii culturale, Orăștie 1908.

La cheștiunea băncii de asigurare, Sibiu 1910.

Monografia de 25 ani a băncii Ardeleana, Sibiu 1912

Banca Generală de asigurare, Sibiu 1912.

Probleme viitoare ale băncilor, Sibiu 1913.

Pro domo : În cheștiunea băncii de asigurare, Sibiu 1918.

Cheștiunea valutei, București 1920.

Din tratatul de pace cu Ungaria, Sibiu 1920.

Probleme actuale, Sibiu 1920.

Socialism și individualism. Lucrare înedită.

Conferența dela Roma, în curs de publicare.

Moștenirea austro-ungară, în curs de publicare.

Problemele actuale în finanțele și bugetul Statului, în curs de publicare.

Manuscris : Cursul de Știința și legislația Financiară și Tehnica de Bancă.

Frământări sociale, Anuarul Acad. 1924.

Problema culturii „ „ 1925.

Noua legislațiune econom. Anuarul Acad. 1926.

7. Mateiu Ioan, Profesor la catedra : *Drept Civil*.

Absolvent al teologiei ort. din Sibiu. Doctor în Drept dela Universitatea din Cluj. Numit agregat def. cu Decret Regal Nr. 4630-14 Nov. 1921 pe ziua de 1 Noemvrie 1921 ; titular cu Decret Regal Nr. 1352-28—III-1923 pe ziua de 1 Aprilie 1923.

Fost referent școlar la Consistorul arhidiecezei ort. a Transilvaniei. Fost Directorul învățământului primar și normal din Ardeal și Banat. Fost Director General al instrucției publice din Ardeal și Banat. Fost deputat al județului Turda. Membru activ al secțiilor științifice ale „Astrei“. Membru de onoare al Sindicatului presei din Ardeal și Banat. Membru de onoare al asociației învățătorilor din Ardeal și Banat. Membru al asociației pentru „Societatea Națiunilor“. Membru în Consiliul eparhiei ort. a Vadului, Feleacului și Clujului. Membru în Consiliul Central al bisericii ort. din România. Avocat.

Lucrări :

Preoțimea românească-ardeleană în veacul al XVII-lea. Studiu istoric premiat 1911.

Din carnetul unui dascăl, Sibiu 1913.

Chestiunea școlilor de repetiție, Sibiu 1913.

Interpretarea legilor școlare, Sibiu 1913.

Limba maghiară în școlile noastre confesionale, Sibiu 1913.

Salvarea școlilor noastre, Sibiu 1913.

Școalele noastre și războiul, Sibiu 1915.

Dascălul Simion Jinaru, Arad, 1916.

Școală și educație, Arad 1916.

Cultura românească și minoritățile naționale din Transilvania, Brașov 1919.

Scrisori din pribegie, Sibiu 1919.

Renașterea Basarabiei, București 1921.

Vacanțele Mitropoliei ardeleni în veacul al XVIII-lea, București 1919.

Independența eparhiei Clujului, Cluj 1921.

Probleme de drept bisericesc, Cluj.

Cercetări privitoare la constituția bisericii ort. din Ardeal, Cluj 1922.

Contribuțiuni la istoria dreptului bisericesc, vol. I, București 1922.

Politica școlară a României întregite, București 1924.

România în conferința interparlamentară dela Washington, București 1925.

Minoritățile etnice și legea învățăm. part., București 1926.

Dreptul bisericesc de Stat în România întregită, București 1926.

În pregătire: Contribuțiuni la istoria dreptului bisericesc, volum II, volum III.

8. Moroianu Gheorghe, Profesor la catedra: *Economia politică și istoria doctrinelor sociale*.

Licențiat al Institutului Superior de Comerț din Anvers. Absolvent al Școalei de Științe Politice din Paris. Doctor în Științele economice și politice dela Universitatea din Tübingen. Numit titular cu Decret Regal Nr. 4465-7 Nov. 1921 pe ziua de 1 Noemvrie 1921.

Numit de Ministerul Instrucției Publice francez repetitor-conferențiar de l. și literatura română la Școala de limbi orientale din Paris (1894 și 1895) cursul lui Emil Picot.

Fost Consul al României la Londra. Fost atașat comercial în Austro-Ungaria, Germania, Elveția și Rusia, membru al Consiliului unității naționale române de sub prezidenția lui Take Ionescu. Atașat în 1918 pe lângă Ministerul de propagandă al Angliei de sub conducerea lordului Northcliff. Delegat al României (Secția Ardealului) la conferința depăce din Paris (1919). Fost secretar general pentru afacerile streine la prezidenția guvernului provizoriu al Ardealului. Fost deputat în prima constituantă a României Mari. Președintele Ligii Culturale (secția Cluj). Membru activ în secția economică-socială a „Astrei“.

Lucrări:

Henri Gaidez. „Les Roumains de Hongrie“. Tradus în românește. Paris 1894.

La loi agraire de 1864, et l'état du paysan en Roumanie. Stuttgart 1898.

Muzeele comerciale și industriale din Europa, București 1899.

Importanța Românilor seceleni în dezvoltarea economică a Principatelor, București 1906 în revista l'Industrie Roumaine.

Importanța comercială a Egiptului pentru România. București, 1907.

Legăturile noastre cu Anglia, Cluj 1923

Diverse memorii trimise diferitelor personalități din lumea politica și publicistică a Angliei privitoare la necesitatea Unității politice integrale a neamului românesc. Un memorandum mai lung prezintat la cerere guvernului englez (prin Foreign Office) privitor la „Rolul României în războiul mondial“. Londra Sept. 1918. Partea finală a acestui memorandum a fost publicată în volumul: „Legăturile noastre cu Anglia etc.

9. Prie Octavian, Profesor la catedra: *Limba literatură și corespondența română*.

Absolvent al facultății teologice dela Universitatea din Budapesta. Licențiat în filosofie dela Universitatea din Budapesta. Doctor în Filosofie dela Universitatea din Budapesta. Numit titular cu Decret Regal Nr. 4466-7 Nov. 1921 pe ziua de 1 Noemvrie 1921.

Fost profesor la lic. gr. cat. din Blaj. Fost redactor și Director al gazetei „Unirea”. Fost Director General al învățământului pentru Transilvania. Deputat al Clujului. Vice-Președinte al Camerii Deputaților. Consilier tehnic în Ministerul Instrucțiunii.

Lucrări :

Manual de Limba Germană, Blaj 1907.
Manual de Limba Maghiară, Budapesta 1911.
Az etimologikus irány a román filológiában, Blaj 1906.
Verbele auxiliare, Blaj 1911.
O vișoară. Piesă populară, Blaj 1912.
Jertfe. Dramă, Blaj 1924.

10. **Voinea Ion**, Agregat la catedra: *Studiul mărfurilor și tehnologia lor*.

Licențiat al facultății de științe dela Sorbona. Doctor în științe al Universității din München. Numit agregat suplinitor cu ord. min. 3745-22-I-1922 pe ziua de 1 Februarie 1922 ; și agregat def. cu Decret Regal Nr. 3446-5-VII-923 pe ziua de 1 Octomvrie 1923.

Fost profesor de științele naturale la liceul din Piatra-Neamț, apoi la lic. real din Brăila. Fost profesor de fizico-chimie la lic. real din Brașov. Fost șef de lucrări de Morfologie comparată la laboratorul de Morfologie de pe lângă Universitatea din București. Fost asistent în laboratorul de zoologie al prof. Dr. R. Hertwig dela Universitatea din München. Fost locțiitor de prof. la catedra de Morfologie comparată la Universitatea din București.

Lucrări :

Ueber die Entwicklung die Kiemen der Nayaaden, München 1903.
In colaborare cu prof. R. Hertwig : Influence de la temperature sur le cellules et les neyaux des vertebres.
Cursul de Studiul Mărfurilor și Technologia lor (litografiat), Cluj.
Cursul de Studiul Petrolului (litografiat).

b) Temporari.

1. **Bogdan-Duică Gheorghe**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru catedra: *Filosofie și Pedagogie*.

2. **Bratu Gheorghe**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru: *Matematici Generale, an. I*.

3. **Bratu Alexandru**, Inginer silvic, inspector, pentru conferința: *Industria și comerțul lemnului*.

4. **Capidan Teodor**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru conferința: *Limba și corespondența franceză*.

5. **Cioran Sabin**, Licențiat al Academiei Comerciale din Mannheim, funcționar la Banca Națională a României, Cluj, pentru catedra: *Aritmetica comercială*.

6. **Ghiulea Niculae**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru catedra: *Statistică*.

7. **Grimm Petre**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru conferința: *Limba și corespondența engleză*.

8. **Ionescu Alexandru**, licențiat al Academiei de Comerț din București. Directorul Școalei Superioare de Comerț din Cluj, pentru conferința: *Contabilitate bancară*.

9. **Maier Augustin**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru: *Fizică industrială aplicată an. III*.

10. **Martinovici Constantin**, Profesor la Academia de Agricultură din Cluj, pentru conferința: *Industria și comerțul cerealelor*.

11. **Meruțiu Vasile**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru catedra: *Geografia Economică*.

12. **Nicolau Sebastian**, Doctor în Științele Fizice, conferențiar pentru catedra: *Tehnologie Industrială*.

13. **Pop Victor**, Președinte la Curtea de Apel din Cluj, pentru cursurile titularului Dr. I. Mateiu (în concediu): *Drept civil și comercial*.

14. **Spacu Gheorghe**, Profesor la Universitatea din Cluj, pentru catedra: *Chimie industrială aplicată*.

15. **Szentkirályi Samoil**, Director la Școala Superioară de Comerț din Cluj (Secția Maghiară) pentru: *Corespondența maghiară*.

c) Auxiliari.

1. **Vlaicu Vasile**, Director de bancă, pentru: *Stenografie*.

2. **Ripan Raluca**, Doctor în științe, asistentă la catedra: *Chimie industrială aplicată*.

3. **Alexa Vasile**, Licențiat în științe, asistent la catedra: *Studiul Mărfurilor și Tehnologia lor*.

Personalul administrativ.

1. **Ciorteș Aurel**, Rectorul Academiei.

2. **Avram Horia**, Profesor la Școala Superioară de Comerț din Cluj, Secretarul Academiei.

3. **Mangu Valeriu**, Student la Academie, Subsecretarul Academiei.

4. **Frățilă Constantin**, Student la Academie, Bibliotecarul Academiei.

5. **Vrânceanu Alexandru**, Profesor la Școala Superioară de Comerț din Cluj, Administratorul Căminului Academiei.

6. **Gherghel Ioan**, Profesor la Școala Superioară de Comerț din Cluj, Pedagogul elevilor acestei școli aflate în Căminul Academiei.

Personalul de serviciu.

1. **Mezei Gheorghe**, Intendent.
2. **Dobrai Francisc**, Laborant la Chimie.
3. **Grecu Ana**, Econoamă-bucătăreasă.
4. **Munteanu Vasile**, Portar.
5. **Miron Vasile**, Om de serviciu la biroul Academiei.
6. **Bojan Traian**, Om de serviciu.
7. **Scai Ioan**, Om de serviciu la Cămin.

VII. Ordinea cursurilor

cu împărțirea lor pe ani de studiu și numărul de ore respectiv.

Nr. de ordine	Specificarea cursurilor	Numele profesorului	Numărul orelor săptămânal
ANUL I.			
1	Elemente de drept civil	Victor Pop	2
2	Economia politică și istoria doctrinelor economice	Gheorghe Moroianu	2
3	Contabilitatea comercială	Iosif Gârbacea	3
4	Statistica (generală)	Niculae Ghiulea	1
5	Matematici Generale	Gheorghe Bratu	2
6	Aritmetica Comercială	Sabin Cioran	2
7	Chimia Industrială aplicată și laborator .	Gheorghe Spacu	4
8	Geografia Economică	Vasile Meruțiu	2
9	Industria și Meseriile în România, cu legislația lor .	Iosif Gârbacea	2
10	Istoria Comerțului (universal)	Marin Dimitrescu	1
11	Limba și Corespondența română	Octavian Prie	3
12	„ „ „ franceza	Teodor Capidan	4
13	„ „ „ engleză	Petre Grimm	2
14	„ „ „ germană	Constantin Lacea	3
15	Corespondența comercială maghiară (fac)	Samoil Szentkirályi	2
16	Stenografie (fac)	Vasile Vlaicu	2
ANUL II.			
1	Dreptul comercial și comparat. Procedura comercială	Victor Pop	2
2	Economia Națională	Gheorghe Moroianu	2
3	Statistica aplicată	Niculae Ghiulea	1
4	Istoria comerțului (românesc)	Marin Dimitrescu	1
5	Studiul transporturilor cai ferate, pe apă și tarife	Iosif Gârbacea	1
6	Știința și legislația financiară	Ion I. Lapedatu	2
7	Comerțul exterior și legislația vamală .	Ion N. Evian	2
8	Contabilitatea comercială	Alexandru Ionescu	3
9	Matematica financiară aplicată	Aurel Ciorte	2
10	Aritmetica comercială	Sabin Cioran	1
11	Geografia economică	Vasile Meruțiu	2
12	Studiul Mărfurilor și tehnologia lor .	Ioan Voinea	3

Nr. de ordine	Specificarea cursurilor	Numele profesorului	Numărul orilor săptămânal	
13	Comerțul cerealelor și al derivatelor lor	Constantin Martinovici	1	
14	Tehnologia Industrială	Sebastian Nicolau	1	
15	Limba și corespondența română . . .	Octavian Prie	1	
16	” ” ” franceză . . .	Teodor Capidan	3	
17	” ” ” germană . . .	Constantin Lacea	3	
18	” ” ” engleză . . .	Petru Grimm	2	
19	” ” ” maghiară (fac)	Samoil Szentkirályi	2	
20	Laborator la Studiul Mărfurilor și tehnologia lor	Ioan Voinea	2	
21	Secția pedagogică {	Psychologia	Bogdan Duică Gh.	1
		Logica	Bogdan Duică Gh.	1
ANUL III.				
Cursuri comune.				
1	Dreptul cambial	Victor Pop	1	
2	Studiul practic al întrepr. ind. și com.	Ion N. Evian	2	
3	Studiul Mărfurilor	Ioan Voinea	2	
4	Industria și comerțul petrolului . . .	Ioan Voinea	1	
5	Industria și comerțul lemnului . . .	Alexandru Bratu	1	
6	Comerțul cerealelor și al derivatelor lor	Constantin Martinovici	1	
7	Correspondența comercială franceza . .	Teodor Capidan	2	
8	” ” ” germana . . .	Constantin Lacea	2	
9	” ” ” engleză . . .	Petru Grimm	2	
10	” ” ” maghiară (fac)	Samoil Szentkirályi	2	
Cursuri de specializare.				
Secția I. Bancară	{	Contabilitatea de bancă . .	Alexandru Ionescu	3
		Finanțe private	Ion I. Lapedatu	2
		Teoria și tehn. asigurărilor	Aurel Ciortea	2
		Comerțul cerealelor . . .	Constantin Martinovici	1
Secția II. Industrială	{	Contabilitatea industrială . .	Iosif Gârbacea	3
		Ind. și comerțul lemnului	Alexandru Bratu	1
		Ind. și comerțul petrolului	Ioan Voinea	1
		Laborator de mărfuri . .	Ioan Voinea	1
		Fizica industrială	Augustin Maior	1
		Tehnologia industrială . .	Sebastian Nicolau	2
Secția pedagogică	{	Pedagogia	Bogdan Duică Gh.	1
		Filosofia	Bogdan Duică Gh.	1
		Literatura econ. română . .	Octavian Prie	1

Orarul cursurilor Academiei de Inalte Studii Comerciale

		Ora 8—9	Ora 9—10	Ora 10—11	Ora 11—12	Ora 12—13
Luni	I.	Aritmetica comercială	Limba și corespondența germană			Matematici generale
	II.	Limba și corespondența germană	Matematica financiară aplicată	Contabilitatea comercială	Comerțul cerealelor și al derivatelelor lor	Studiul transporturilor
	III.					
Marți	I.	Chimia industrială aplicată	Limba și corespondența franceză	Limba și corespondența engleză	Statistica	Corespondența maghiară (fac.)
	II.	Limba și corespondența germană		Matematica financiară aplicată	Contabilitatea comercială (Seminar)	Statistica aplicată
	III.					
Miercuri	I.	Chimia industrială aplicată	Economia politică	Istoria comerțului	Matematici generale	Industria și Meseriile în România cu legislația lor
	II.	Limba și corespondența franceză		Economia politică	Istoria comerțului	Studiul Mărfurilor și tehnologia lor (Seminar)
	III.					
Joi	I.	Limba și corespondența engleză	Limba și corespondența franceză		Industria și Meseriile în România cu legislația lor	
	II.	Limba și corespondența engleză	Economia politică	Contabilitatea comercială	Studiul Mărfurilor și tehnologia lor	
	III.					
Vineri	I.		Limba și corespondența germană	Economia politică	Limba și corespondența română	Corespondența maghiară (facult.)
	II.	Aritmetica comercială	Limba și corespondența franceză	Limba și corespondența engleză	Comerțul exterior și legislația vamală	
	III.					
Sâmbătă	I.	Aritmetică comercială	Limba și corespondența franc. (curs liber)	Limba și corespondența română	Contabilitatea comercială	
	II.	Corespondența comercială română	Știința și legislația financiară		Tehnologia industrială	Corespondența comercială magh. (facult.)
	III.					
Duminică	I.		Chimia industrială aplicată (Laborator)			
	II.		Laborator și conferințe la Studiul Mărfurilor și tehnologia lor			
	III.					

și Industriale din Cluj, pe anul școlar 1925/1926.

Ora 14—15	Ora 15—16	Ora 16—17	Ora 17—18	Ora 18—19	Ora 19—20
		Geografia economică		Contabilitatea comercială	
Industria și Comerțul lemnului		Contabilitatea industrială	Contabilitatea bancară		Limba și corespondența engleză
	Dreptul civil				
		Geografia economică			
Laborator și conferințe la Studiul Marfurilor și tehnologia lor		Limba și corespondența germană	Teoria și tehnica asigurărilor	Studiul petrolului	Limba și corespondența franceză
	Pedagogia și Filosofia		Contabilitatea industrială		Limba și corespondența engleză
	Stenografia (Curs liber)				
	Dreptul comercial				
Fizica industrială aplicată	Limba și corespondența germană	Teoria și tehnica asigurărilor	Studiul Marfurilor și tehnologia lor		
		Psychologia	Logica		
	Literatura economică română	Limba și corespondența franceză	Întreprinderile industriale și comerciale		Dreptul cambial
	Chimia industrială aplicată (Seminar)				
	Finanțele private		Tehnologia industrială		Coresp. com. maghiară (fac.)

Numărul studenților înscriși în Academie dela 1920—1926.

Anul școlar		1920/21	1921/22	1922/23	1923/24	1924/25	1925/26
Anul I licență	Studenti . .	37	68	176	100	101	91
	Studente . .	2	3	4	6	34	19
Anul II licență	Studenti . .	—	34	46	67	78	74
	Studente . .	—	2	3	2	10	15
Anul III licență	Studenti . .	—	—	33	36	59	52
	Studente . .	—	—	2	2	8	12
TOTAL		39	107	264	213	290	263

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Numărul licențiaților Academiei dela 1923—1926.

Anul 1922/1923	Licențiați	9	9
	Licențiate	—	
Anul 1923/1924	Licențiați	31	35
	Licențiate	4	
Anul 1924/1925	Licențiați	44	50
	Licențiate	6	
Anul 1925/1926	Licențiați	25	31
	Licențiate	6	
Total general		125	